

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-tusos betűs sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József téherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 182.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök. február 6

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesztékek: Fontos kérdések.**
- A képviselőház ülése.**
- A balassa-gyarmati mandátum.**
- Katonák szabadságolása.**
- Tizenkilenc és fél millió veszteség.**
- A király Budapesten.**
- A Concordia-malom romjából előkerült tűzoltó.**
- Birnatingl bűnlistája.**
- Arany János és a Rozvány-család.**
- A Népszínház sorsa.**
- Vivé-akadémia Aradon.**
- A tanítónők számának korlátozása.**
- Gárdonyi és a Kisfaludysták.**
- A Kazinczy-utcai rablás.**
- Jukker-asszonyok.**
- Tarcsa: A Wiszkidenszky grófnők.** Irta: Abonyi Árpád.
- Regény-Csarnok: A gyanafalvai tiszteltetés.** Irta: Hevesi Jenő.

Fontos kérdések.

Arad. február 5.

Mindjobban dominálja országszerte a közvéleményt az Ausztriával való vámközösségnek a külsőhöz egyre közeledő megoldása.

De nem csak a kormány férfiak feje fő ettől a kérdéstől, hanem beleszólnak ipari, közgazdasági tényezőink köreiből azok is, a kik annak idején a kormányzati teendők terhes gondjait lelkiismeretességgel, viselték vállalko. Így p. o. *Wekerle*, az egyházpolitikai és pénzügyi kérdések egyaránt zseniális rendezője.

Ennek az a magyarázata, hogy az Ausztriával szemben fenforgó kiegyezési kérdések mitsem vesztek komolyságukból, sőt a határidő közeledésével egyre égetőbbé, egyre aggasztóbbá válnak. Körber miniszterelnök ritka ügyességének sikerült annyit elérni, hogy az általa tervezett cseh-német kiegyezési tárgyalásokra való tekintettel az osztrák képviselőház költségvetési bizottságában folyt csendes obstrukció valamivel alábbhagyott. Most már ismét van némi remény, hogy a reichsrath rendes költségvetést fog megszavazni, a mi öt év óta nem történt. De ettől a magyar kiegyezés megszavazásáig még nagy az út. Most már az osztrák németiség legszenvédélyesebb képviselői is kezdik belátni, hogy a vámközösség megszűnése nagy csapás volna Ausztriára.

Egyik leglármásabb képviselőjük, a tizenöt órás beszédjéről híres *Lecher* dr. a napokban beszédet tartott választói előtt s ebben bevallotta, hogy ő és elvtársai csak a cseh-német viszály szempontjából s ~~Badeni meghurkoltatása céljából kiáltották~~ ki a kiegyezési javaslatokat oly szörnyű roszaknak. Szelidebb hurokat pengenek tehát a németek, de azért még mindig azt vallják, hogy a kiegyezési javaslatok Magyarország hátrányára módosítandók. Hogy pedig azt ki is csikarhatják Magyarországtól, azt főleg azért remélik, mivel Magyarország most ismét kölcsönre szo-

rul. A tervezett beruházási kölcsön elhelyezése azonban nem ok arra, hogy a Széll-miniszterium az osztrák előtt beadja a d. rekát, mert a mostani pénzbőség mellett a pénzpiac kapva-kap a 200 milliós korona magyar járadékon.

Sőt úgy lehet, hogy a kiegyezési kérdésekben Ausztria és Magyarország majd szerepet cserélnek és Magyarország fog követelésekkel föllépni. Ugyanis mindinkább terjed a magyar közvéleményben az a meggyőződés, hogy válságos közgazdasági helyzetünkben addig javulást nem remélhetünk, míg Ausztriával vámközösségben vagyunk és hogy mindenképen a külön vámterületre kell áttérni. Megtörténhetik, hogy a magyar közvéleménynek ezen folyton erősülő irányzata oly tényezőjeképpen lép majd föl, a kiegyezésnek a melyről az osztrákok ma még nem is álmodnak.

Az Ausztriával való közgazdasági viszály háttérében a katonai kérdések is állanak s ez a körülmény nagyobb baj amannál. Az uralkodó elnöklete alatt tartott három katonai értekezlet után, melyről már megemlékeztünk, egy negyedik és egy ötödik is következett s most már bizonyos, hogy az ágyukérdés várható eldöntésével kapcsolatosan a legközelebbi delegáció elé tetemes követeléssel fognak lépni. Az új ágyuk beszerzése 150 millió koronába kerül, továbbá nagy összegeket fog igénybe venni a tűzérségnek már

TARCA

A Wiszkidenszky grófnők.

Irta: Abonyi Árpád.

Az egyemeletes, ódon ház, melyben a Wiszkidenszky grófnők jóval fiatalabb öcscsükkel: Wiszkidenszky Kázmér gróffal laktak együtt — valamikoriban a szép és erélyes Bor nemissza Anna tulajdona volt.

A szép palotás ház azonban időközben le-süllyedt rangban, tekintélyben és kényelemben a XIX-ik század modern épületei mellett. Utolsó birtokosai, a Wiszkidenszky grófnők, tudták-e, nem-e, hogy mennyire kisir kopott birtokuk az utca többi épületei közül — arra bajos volna választ adni. Lehet, hogy tudták, bár nem segíthettek a bajon pénz híjján.

Egy esős novemberi nap estéjén a grófnők még tizenegy órakor is ébren voltak. Vén kis-asszonyok voltak bizony a szegény komteszszek kicsinyek, törődöttek, egyformák. Lottika grófnő volt az idősebbik, tán nyolc vagy tíz esztendővel, közte és Blanka nővére között azonban senki sem tudott volna különbséget fölfedezni. Egyforma fekete tolettében jártak, arcuk sápadt, elaszott, szenvedő volt, hangjuk fénytelen, suttogó, szinte félenk. Mintha a boltíves szobák csendességét kimélték volna.

— Különös, édes Blanche — mondotta Lottika grófnő s finom, kicsi alakja szinte remegni látszott a XVIII-ik század izlésében készült

mályvaszinű kerevet balsarkában, ahol valami kézimunkával piszmogott. — Különös, — ismételte még halkabban — hogy ma este olyan sajátságos gondolataim vannak . . .

— Nekem is, kedveském — intett ősz fejével a másik grófnő s egy pillanatig maga is összerézzenve hallgatta az ablaküvegeket paszkoló eső monoton zaját.

— Máskor ilyentáiban már lenyugodtunk . . .

— Igen, kedveském — hagyta rá a nővér

— máskor már aludtunk, de ma nem vagyok álmos.

— Én sem s ez érthető . . . ez érthető . . .

— Mire gondol?

— Bizonyosan arra, amire maga . . .

— Kázmérra?

— Igen, igen! Nem tudom, miért . . .

— Istenem, én sem . . . sóhajtott Blanka

grófnő, — én sem tudom, hogy miért gondolok rá ma egész este. De bizonyosan maga is észrevette, Lottika, hogy Kázmér ma a vacsora után föltűnően szórakozottnak látszott.

— Izgatott volt . . .

— Igen, izgatott volt, nagyon, nagyon izgatott . . . Szegény öcsénk!

— Oh, Istenem, szegény Kázmér.

Lottika grófnő jóságos, szelid szemeiben megjelent egy könnyecsepp . . . azután megint egy . . . Erre fölenekedett a kerevetről s nesztelen léptekkel az utcára nyíló ablakhoz járulva, titokban letörölte őket megnehédedt pilláiról. Pár percnyi hallgatás után ismét visszatért és így szólt:

— Szemrehányásokat teszek magamnak, kedveském, hogy biztattam Kázmért, ahelyett, hogy lebeszéltem volna. De azt gondoltam, hogy Kázmér még elég fiatal, elég csinos . . . sőt nagyon csinos férfi, nem igaz?

— De igen, Lottika — intett élénken a fiatalabb grófnő, s egész lényén meglátszott, mily igaznak, tán szentnek tartja azt, amit hisz. — Kázmér ritka szép férfi! Mindenben hasonlít boldogult édes atyánkhoz, a ki a maga korának egyik legszebb férfija volt.

— Ez az én — meggyőződésem is, édes Blanche — folytatta csodálatosan kimelegedő, szeretetteljes, lágy hangon az idősebb nővér, örömmel beszélve mindkettőjük bálványáról, kit egyetlennek tartottak a föld kerekétségén szépségben, jobban, s úgy lehet: erőben is. — Kázmér öcsénk örökölte atyánk nemes vonásait, de tán mégsem kellett volna biztatni . . .

— Sáríkára gondol?

— Igen! . . . Nem volt szép tőle, hogy oly ridegen viselte magát Kázmérral szemben — suttogta lehangoltan a grófnő — gyöngédebben is tudtára adhatta volna, hogy nem óhajt hitese lenni. Fersze, Sáríka élvagyó, elkényeztetett teremtes . . . Nagy vagyona van, de ez nem jogosítja gyöngédtelenségre. Kázmér mindig ér annyit, mint ő! Kázmér — férfi-létére — fiatalabb, mint Sáríka, aki — úgy tudom — elmúlt negyven . . .

— Negyvenkettő!

— Tessék, mát negyvenkettő és mégis . . . Mondhatom, bűnös vakság! Boldog lehetett

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

szintén elhatározott ujjaszervezése. Ezekkel a nagy beszerzésekkel, valamint a reformokkal nagy közgazdasági és nemzeti érdekek állanak kapcsolatban. Most az ideje, hogy a delegáció a nagy új követelések megszavazását ama közgazdasági és nemzeti érdekek komoly biztosításától tegye függővé. (M-d.)

A nemzetiségi törvény revíziója. Megbízható forrásból nyert értesülés szerint a függetlenségi párt megbízta Pichler Győző orsz. képviselőt, hogy a költségvetési vita keretében határozati javaslatot terjesszen be a nemzetiségi törvény revíziója tárgyában. Pichler még e héten felszólal.

Választási mozgalom Nyitra-Zsámbokréten. Rudnay Sándor dr., a nyitra zsámbokréti kerület szabadpártjának jelöltje folytatja körútját a kerületben. Legutóbb Kis- és Nagy Belincen járt, ahol bandériummal és zeneszóval fogadták a jelöltet. A két község lakossága Rudnaynak híve, nona papjuk legagilisabb tagja a zsámbokréti néppárt. A kerületből újabb kihágásokat is jelentenek. Apát-Léván a felbőszített parasztasszonyok és suhancok kövekkel és sárral dobálták meg a hivatalos eljárásban átutazó zsámbokréti körjegyzőt és segédjegyzőt, úgy, hogy mind a kettő megsérültek. Friesenhof Gergely báró ó széplaki nagybirtokos zászlait a múlt éjjel ismeretlen tettesek leszédtek és darabokra tépték. Az utóbbi napokban előfordult kihágások szükségessé tették, hogy a hatóságok a rendes csendőrállomány mellé megfelelő karhatalmat rendeljenek ki. Ez okból kedden este 4 tisz és 100 lovas érkezett Nyitra-Zsámbokrétre, azonkívül február 8-án 5 tisz és 100 lovas, 10-én pedig 12 tisz és 200 gyalogos érkezik a kerületbe. A polgárság megelégedéssel fogadja a közbátorság érdekében tett intézkedéseket.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 5.

Az elnöknek ma már sikerült korábban megnyitni az ülést. Nem ugyan 10 órakor, de nem sokkal később. És ime a honatyák is szorgalmasabbak voltak. Felűnést keltett egy nagy sárga kocs, a mely robogva tört elő a legragyogóbb Józsefvárosból; a mágnás negyedből. Talán mondani sem kell, hogy a sárga kocsi: automobil volt, a melyből a Ház kapuja előtt vidáman, frissen ugrott ki gróf Andrássy Gyula. Ezzel a modern jármű parlamenti nivóra emelkedett. Már előre látom, hogy az őszszel, a

messze Dunaparton levő új országház elé hány ilyen automobil robog majd szilaján és szenzáció nélkül.

A költségvetési vita pedig még mindig magas színvonalon lebeg.

Bakó József 48-as tiszteletes hatalmas hangon sok érdekes és megszívlelendő dolgokat is mondott.

De határozottan érdekes és szép beszéd volt a Hollaky Imre szűzbeszéde is. Inkább csak a nemzetiségi kérdésről beszélt olyan hangon, a miként a régi jó táblabírákról feljegyezték a krónikások. Szívhez szólott s az egész Ház nagy figyelmé mellett, szemmel láthatólag hatott e beszéd a nemzetiségi képviselőkre, különösen a szászokra, a kik sűrűn bólintgattak, sőt helyeselték Hollakynak.

A Wilczek gróf néppárti obstrukcionális beszédéről kiderült, hogy nem veszedelmes. Mindössze is 15 percig szónokolt. Annál mozgalmassabb volt a néppárt a Haydin beszéde alatt. Nem akarják elfelejteni neki a várnai választást, holott az állítólagos basáskodás ellen már határozottan tiltakozott. Beszéde különben okos beszéd volt. Szintén a nemzetiségekkel foglalkozott.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, gróf Széchenyi és Cseh Ervin miniszterek.

Apponyi Albert gróf megnyitja az ülést. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után Gr. Eszterházy Kálmán bejelenti, hogy Zboray Miklós a kereskedelmi és ipar-bank ügyében Nassy Pál a német nyelvnek az iskolában való mellőzése ügyében fogja interpellálni a közoktatásügyi minisztert.

Bakó József különböző okokból nem fogadja el a költségvetést, mit ő bizalmi kérdésnek tekint. Ő pedig nem viseltethetik bizalommal a kormány iránt, mely a 67-es alapon állva Magyarország függetlenségét Ausztriával szemben megvédelmezni nem akarja. Nem akarja a magyar hadsereget, nem akarja, hogy annak nyelve, vezénylete jellege magyar legyen. Nincs önálló külügyi képviseletünk. Áttérve a gazdasági kérdésekre önálló vámtérületet követel. Követeli a községenkénti titkos szavazást. A protestánsok az állam mostoha gyermekei, míg a katolikus egyháznak Magyarországon 500 millió korona értékű haszonélvezete van, addig a protestánsok segélyösszege csak 1 millió 600000 korona. Ezen az állapoton segíteni kell.

Azután, eltűnt szomorú, jó szemeiből az iménti lágyság s megjelent helyette mély villanása egy büszke asszonyi lélek energiájának, mely határozott és kemény, mint az akarat maga.

— Kázmér tudja, — mondotta ellentmondást nem tűrő, zigorú, hideg hangon — hogy ha kártyázik és veszít: fizetnie kell. Hogy mivel fizet: becsület dolga.

Az ifjabbik nővé: hiába küzdött a szívével, nem tudta visszafojtani a könyeit erre a kemény szóra. Lottika grófnő hozzá sietett, becézgette és biztatta, simogatta: ne féjjen, nem fog beállani a szerencsétlenség. Kázmér megtartja szavát. A sors nem lehet hozzájuk annyira könyörtelen, hogy családjuk és vagyónuk megsemmisülése után életük egyetlen vigasztól, szegény öcscsüktől is megfoszssa őket.

— Bátorság, anyalkám, bátorság — sutogta könybe lábadt szemmel — ne csináljunk magunknak fájdalmat, mikor arra semmi, de éppen semmi ok sincs. Ha azonban mégis úgy lenne... mit gondolsz... élhetne Kázmér becsület nélkül?

— Nem, nem! — felelte halk zokogással Blanka grófnő, s türekeny lényét lelke legbenső valójáig megrázta egy rideg gondolat: akkor inkább a halált... inkább... Istenem, jó Istenem...

Éjjel után egy és két óra között úgy tetstett, mintha valaki nyitná a folyosóra vezető, külső ajtó. Lottika grófnő gyorsan elfújta a gyertyát és hallgatódzott. Ne tudja Kázmér gróf, hogy virasztanak.

Méltánytalan gazdálkodás, hogy a tanítók 40 évi fáradozás után nyernek csak nyugdíjat. Kívánja a 30 év után való nyugdíjaztatást. A rossz gazdálkodást bizonyítja a kormány azon intézkedése, hogy a Balatonbalászatot részvénytársaságnak adta bérbe, ezáltal aztán 2000 halász esett el a kenyerétől. Kívánja e visszaélések megszüntetését. Nem fogadja el a költségvetést, míg el nem pusztul Ausztria mint egykor Jeruzsálem. (Tetszés, helyeslés a baloldalon. A szónokot üdvözlük.)

Hollaky Imre hazánk állapotát a betegéhez hasonlítja, kihez sorban járnak a specialisták. De mindegyik más betegséget konstataál. Az orvosok mi vagyunk merkantilisták, agráristák, liberalisok, demokraták, néppártiak függetlenségi pártiak. Abban megegyezünk, hogy komoly baj van és ezt gyógyítani kell, de egyikünk sem tudja hogyan.

Buzáth: Mondjon le a kormány.

Hollaky: Ha Buzáth ur jótáll azért, hogy ezáltal minden baj orvosolva lesz, a kormány eleget fog tenni az ő kívánságának. (Tetszés.) Egyik főbajt a nemzetiségi kérdésben találja, ennek megoldása számos bajt orvosolna. Azért örömmel üdvözi a nemzeti képviselők közeledését a magyarsághoz. (Ellenmondás balról.) Nem közelednek a magyarsághoz. De hogy is nem! Példákkal igazolja ezt és utal arra, hogy merev ellenállást csupán kevés nemzetiségi ember tanusít.

A nemzetiségekkel szemben még megjegyzi, hogy ők panaszait úgy tüntetik fel, mintha a magyar nép rózságyában volna és csak ők fekszenek tüskéken. Holott láthatják, hogy bajban van a gazda, kis-, közép- és nagybirtokos, a kiskereskedő, az iparos stb. és mi sem fekszünk rózságyban. Ezzel szemben tehát mit kell tennünk, közösen és együttesen kezdet fogva kell segitenünk gazdasági bajainkon közös boldogulásunkra. (Élénk tetszés.)

Azon a rostélyon, a melyen eddig minket pörkölttek, a tüzet a mi javunkra kell felhasználni.

Bakonyi Soma: Bécsi szeletet kell pörkölni! (Élénk derűltség.)

Hollaki: Arra mifelénk csak puliszktát főznek rostélyon. (Derűlttség.) Elhiszi, hogy a nemzetiségeket nem lehet átalakítani. A mecklenburgi lóbol sohasem lehet arabs ló. (Derűlttség.) De vegyük csak, vannak-e közös tulajdonaink? Vaonak. Mi és a nemzetiségek egyaránt könnyelműek vagyunk és a könnyű megélhetést szeretjük. (Derűlttség.) Nos, nem ezekben, hanem a nemes tulajdonokban kell vetélkednünk és ezeket egyesitenünk közös akcióra: a gazdasági bajok javítására, hazánk boldogítására. Egyesüljünk tehát! Ne nézzük az emberek vallását, nemzetiségét, hanem azt, hogy emberek és magyarok vagyunk mindnyájan és egyesül-

volna Kázmérunkkal. Igazán sajnálom, hogy kitettük Kázmért ennek a keletlenségnek. Nem nagy dolog — mon Diue, dehogya! — de mégis lehangozta szegény öcsénket és izgatottá tette... Félek, nagyon félek, hogy valami bajba dönti magát felindult lelkiállapotában... olyan bajba, amelyet ezuttal nem leszünk képesek helyrehozni.

Lottika grófnő fázékonyan húzta össze mel-lén a fekete csipkét.

— Félek, szivecském — lehelt szomorúan — hogy Kázmér megfélemedezik ígérteréről és kártyázni fog...

— Oh Istenem! — sóhajtotta a fiatalabb nővér — én is ettől félek. Attól a pillanattól kezdve, hogy Kázmér oly feltűnő izgatottsággal távozott hazulról vacsora után, — folyton ez a borzasztó gyanu kínoz, csak nem akartam kimondani. Ha pedig kártyázni fog a kasszinóban és veszíteni talál... mint a multkor...

— Nem, nem! — bizhatta magát Lottika grófnő, s gyöngéden megsimogatta megrémült nővére kezét — nem fogja tenni Kázmér lo-vagias, szótartó férfi... tudja, hogy egy új veszteséget többé nincs módunkban kiegyenlíteni... az utolsó ékszerek is el vannak zá-logosítva... Nem szabad ilyesmire gondol-nunk, Blanche!

— De ha mégis így lesz. Lottika — kérdezte remegő hangon, tágra nyílt, ijedt szemekkel a fiatalabb nővér — ha Kázmér mégis kártyázik és veszít?

Lottika grófnő nem felelt azonnal. Tekintete révedezve tapadt nővére sápadt arcára.

— Ó az? — kérdezte a fiatalabb nővér és maga is odalopódzott a szomszéd szobába vezető üveges ajtóhoz, mely testvérük lakosztályát az övéktől elválasztotta.

— Ó... — intett Lottika grófnő, inkább a szemeivel.

Kázmér gróf gyertyát gyújtott s cilinderét az asztalra tette. Azután levetette a felsőjét, s egy tökéletesen nyugodt gentleman biztosságával keztyűi lehuzásához látott. Ez a művelet eltartott másfél percig. Majd a gyertyához lépett s előbb a jobb, majd a balkeze fejét és gondosan ápolta körmeit nézegette. Ebbe is bele-telt fél perc, egész örökkévalóság, a kétség és remény gyötrelmes kálváriája az üvegajtó mö-gött reszkető szegény komteszeknek.

Azután nyakkendőjéhez nyúlt Kázmér gróf megigazitotta s az állótükör elé lépett, halál-sápadt arcának mását nézegette. Két percig, háromig, négyig. Mintha oda kövült volna lába a szőnyegre. A hajdan virágos, drága iráni szőnyegre, mely éppen oly bánatosán kopott lett az idővel, mint ő. Bár tán nem annyira, mint ő.

— Mit gondol, Lottika? — kérdezte reménykedve az ifjabb grófnő.

— Még nem tudom... hangzott az elfoj-tott válasz, — várjunk...

Vártak.

Kázmér gróf most kihuzogatta kezeldit: az-után zesebibe nyult, s a kezébe akadt három darab ezüst forintost a tenyerébe véve, gépi-sen csörgetni kezdte.

jünk a haza üdvének, boldogulásának előmozdítására valamennyien. (Élénk tetszés.) A költségvetést elfogadja. (A szónokot számosan üdvözlik.)

Wilczek Frigyes gróf szintén utal arra, hogy a néppárt a bizottságban egy taggal lévén képviselve, itt a Házban kell teljesíteniük kötelemeiket. Az egyházpolitika revízióját követeli. A liberalizmust ártalmasnak tartja. A részegkedés ellen törvényhozási intézkedést óhajt. A költségvetést nem fogadja el.

Haydin Imre: Veszelszky beszédére akar válaszolni, választ akar adni azokra, a miket elmondott, arra is, a mit nem mondott. A felvidéken semmiféle nemzetiségi párt alakulást jogosultnak nem ismer. Nem ismeri el, hogy jogosan foglalták programpontokba követeléseiket. Mert tót nemzetiségi eszméket néhány ügyvéd és orvos kivételével valójában senki sem táplál. Míg a felvidéki értelmesség külön áll a néptől, külön politikai hitvallásnak jogosultsága nincs a nemzetiségi képviselők nem a népet képviselik.

Kubik Béla: Nem ez a baj, a választási balsáskodás a baj nálunk!

Haydin tiltakozik az ellen, hogy a népet nem engedte szavazni. Hivatkozik arra, hogy Papp József is azt mondta, hogy a nemzetiségi mozgalomnak multja nincs, nem is tart hát indokoltnak semmi ily mozgalmat. A felvidéki nép érzése magyar; ezt a népet félrevezetni csak ideig-óráig lehet. Hiszen a nemzetiségi eszme, melyet Hurbán kardjára írt 1901-ben, elismerte az egységes magyar hazát, sőt 1902. február 2-án az egységes magyar nemzetet is. Veszelszky beszéde az eszmének visszafelidését kívánja. Ezután áttér a felvidéki cseh tót propagandára, melynek bevallott szándéka a cseh kultúrát a tót kultúrával egyesíteni. E szándék mögött azonban egy másik lappang: a csemorva területről és a felföldről újra megalkotni Szvatopluk birodalmát. A tót képviselők programja nem a felföld. A tót azt tartja, hogy miként a rózsának lehet százféle a színe, formája, de illata csak egy, úgy lehet Magyarország népeinek különböző szokása, nyelve, de meggyőződése csak egy lehet: a magyar. (Tetszés.) Veszelszky nem fogadta el a költségvetést, mert nincs benn egy fillér sem, mely a nemzetiségi törekvéseket, a tót kultúrát támogatná, szülő éppen azért fogadja el, mert nincs benn egy fillér sem azon dolgokra, melyeket Veszelszky szeretne, de sok van benne előjegyezve, a mely ama vidék kulturáját magasabbra emeli. (Élénk tetszés. Szónokot számosan üdvözlök.)

Öt perc szünet, mely után

Vertán Endre: A költségvetés bírálása alkalmával a kormányati rendszer bírálatától nem zárkozhatik el. A bajok kutforrása a tulságos

adóteher. Nemességünk portái dobra kerültek, polgárságunk szegény, kereskedelmünk, iparunk gyenge, s az adó mindig emelkedik. Ez előtt 25 évvel a kormány tagjai tapssal fogadták egy államférfi nyilatkozatát, hogy a zilált helyzetben segíteni kell progresszív adózással. S azóta az az államférfi kormányelnök is lett, s még eddig intézkedés egyáltalában nem történt.

Szell Kálmán: Hoztunk törvényeket.

Vertán: De nem fogantatosították! Nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, mert nem intézkedik úgy, hogy az erdélyi székelyek helyzetén javítson. Ezért a sok kivándorlás, elszegényedés. A kormány a közoktatás terén is csak ígér, de nem teljesít semmit. A milleniumkor ígért 1000 állami népiskolát, s még 500 sincs felállítva. Ezután áttér a tisztviselők mozgalmára, mit a pénzügyminiszter megakadályozni igyekezett. A nemzeti kérdésnél rámutat a románok nyomoru állapotára, s ezek szegénységben keresi a nemzetiségi mozgalmak okát. A hadsereg nem közös: szelleme német, parancsnoka az osztrák császár.

Zboray: Interpellálja a kereskedelmi és a pénzügyminisztereket, a kereskedelmi és iparbank válság tárgyában, kéri, hogy az államnak több mint két milliója a bankban biztosítva van-e?

Tisza István gróf: Személyes kérdésben jelenti, hogy a bankból való kilépése alkalmával nem tudott a válságról, különben nem lépett volna ki a bank kötelékéből. Zboray adatai valótlanok. A felelősséget elvállalja, az alól nem buvik ki. Bárki ebben kételkednék, azt legaljasabb, legperfidebb, leggaládabb gyanúsításnak és rágalomnak tekinti. (Eljenzés jobbrol.) Zboray válasza után az interpellációt kiadták **Hegedüs** miniszternek.

Nessy Pál holnap interpellál.

TÁVIRATOK.

Krüger ünnepeltetése.

Washington, február 4. A képviselőházban **Cochran** határozati javaslatot nyújtott be, a melyben azt indítványozza, hogy hívják meg **Krüger** elnököt az Egyesült-Államokba az ország vendégéül és a látogatás költségeinek fedezésére szavazzanak meg 25.000 dollárt.

Bur dolgok.

Brüsszel, február 5. A „Petit Bleu” jelentése szerint **Leyds** dr. ma délelőtt Utrechtbe utazott **Krüger** elnökhöz. **Fischer**, Oranje sza-

badállam megbízottja, tegnap este szintén oda-utazott.

Hága, február 5. A bur-bizottságnak egyik tagja, aki a németalföldi jegyzék és az angol válasz közzététele után egy újságíróval beszélgetett, azt mondta, hogy hálásan fogadja a németalföldi kormány fáradozását, a mely arról tanuskodik, hogy részvétet éreznek a délafrikai nép iránt. Anglia válaszáat nagyon jóakarónak tartja. Ez a válasz azt mutatja, hogy az angol kormány nem igazságtalan és alkalmat ad az érintkezésre, ha csak később nem szab Anglia elfogadhatatlan feltételeket abban az esetben, ha a bur megbízottak az angol válasz értelmében eljárnak.

A balassa-gyarmati mandátum.

(Elrendelt vizsgálat.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 5.

A balassa-gyarmati választókerületben 1901. október hó 2-án megtartott képviselőválasztás alkalmával **Forgách Antal** gróf kormánypárti jelölt mintegy 200 szavazattöbbséggel a kerület képviselőjévé választatott **Hanzély Gyulával** szemben, aki szintén kormánypárti programmal lépett föl.

A választást **Roskovits Iván** és társai kérvénnyel támadták meg, melyet ma tárgyalt a kir. Kuria II. választási tanácsa **Vavrik Béla** elnökielte alatt. A kérvényező meghatalmazottja: **Ragályi Lajos** dr. ügyvéd, **Forgách Antal** gróft, **Révész Dezső** dr., a választást pedig **Bán Agoston** dr. védi.

A tárgyalás elején a védő kifogást próbált emelni a kérvény alakisága ellen, de kifogásait a Kuria elvetette.

Ezután **Ragályi Lajos** dr., a kérvényező meghatalmazottja előterjeszti a petíció vádpontjait, melyek tulnyomólag vesztegetésekre vannak alapítva. Böven folyt az etetés-itálás és a melyre az egyik tanu azt mondta:

— Ettünk-ittunk annyit, a mennyi csak belénk fért, sőt a legényeknek is hordták a fertály bort.

Egy másik így nyilatkozott:

— Eszünk-iszunk feszt, csak mindig azt kell mondani, hogy ököreladásból folyik az áldomás.

Ugy a vesztegetés, mint az etetés-itálás a képviselőnek tudtával és beleegyezésével, sőt személyes közreműködésével történt.

A Hanzély-választókat azzal fenyegették, hogy följelentik őket a miniszternél, ha **Hanzélyre** szavaznak. Maga a választási elnök részrehajló mulasztásaival befolyásolta a választás eredményét. Mindezek alapján kéri a vizsgálat elrendelését, s a választásnak a vizsgálat eredményéhez képest való érvénytelenítését.

Révész Dezső dr., a megtámadott képviselő védője egyenkint foglalkozott a kérvényben vádkép felhozott esetekkel, s valamennyit tagadásba veszi. Tagadja, hogy **Forgách gróf** bárkinek pénzt adott vagy ígért volna azért, hogy reá szavazzanak. Az etetés-itálás vádjára megjegyzi, hogy a petícióban nincs megmondva, mért etették-itatták a választókat. Az erre alapított érvénytelenségi okok már csak ezért sem vehetők figyelembe. Kéri a petíció elutasítását.

Bán Agoston dr. választásvédő rövid felszólalása és a replikák után a Kuria tanácskozássra vonult vissza.

A Kuria elrendelte a bizonyítási eljárást fölvetését és pedig két vesztegetési esetre nézve, melyekről a kérvény azt állítja, hogy maga a képviselő részes volt bennük. A vizsgálat foganatosításával a budapesti kir. ítélőtáblát bízták meg.

— Visszahozta a pénzt, amit szivarra kért... suttogta **Lottika** grófnő.

— Vissza...

— Nem vett szivart.

— Nem. Nem vett szivart...

Kázmér gróf a három ezüst forintost nem csusztatta vissza zsebébe, hanem a tükör alatt levő masszív Consol asztalra tette; azután lehajolt, kinyitotta a fiókot, belenézett, s ujjával pattintva, jó hangosan... elkáromkodta magát.

— Ötezeröt száz... himmelszakrament!... a disznó —

A szegény kicsi komteszszek öreg szemei előtt egyszerre elborult a világ. Ugy érezték, mintha jéghideg víz ömlenék végig tagjaikon, s össze kellene esniük a fejükre zuduló forróságtól. **Lottika** grófnő megragadta szédülő nővére karját, mellére vont a fejét, de nem szólt egy szót sem. Megnémult. Erőtlen lett, szinte béna. Semmiféle aranyáért a világnak nem tudott volna kierőszakolni görcsösen összeránduló ajkán egy árva ígét. Csak nézett merőn, előre az ablaküvegen keresztül, mintha egy kigyó szemeinek halálos büvölete tartotta volna lekötve érzékeit. A kimondott szörnyű szám — öt-ezeröt száz forint — megnőtt, kidagadt, utálatos éhes rémmé puffadt kétségbeesett tekintete előtt, hogy fel akart sikoltani — de egyetlen könyörület hangnak sem volt ura, amely meghozta volna elkinzött szívének a megenyhülést.

Kázmér gróf megszegte ígéretét. Kártyázott és vesztett. Becsületszóra, holnap délig, —

pénze a szivarra kapott három ezüstforinton kívül nem volt.

Midőn pár pillanatsnyi csend után **Lottika** grófnő látta, hogy öcsse benyult az asztalfiókba — térdei megcsuklottak, föl akarta emelni kezét, hogy kinyissa az ajtót, berohanjon és megmentse a szerencsétlent — de nem volt ereje. Nem tudott megmozdulni, akarata nem engedelmeskedett — egész kicsi, vézna teste gyöngybb volt egy beteg gyermek testénél, aki eszméletlen. Midőn aztán a rákövetkező percben úgy érezte, hogy most már föl tudná emelni karját a kilincsig... sőt följebb az ajtó üvegéig is, hogy betörje; ezt a mozdulatot nem tette meg.

Lehet, hogy már késő is lett volna. Nem tudni bizonyosan. De nem tette meg.

Odabenn ezalatt tompa dörög rázta meg a levegőt. **Kázmér gróf** sarkon fordult, azután szép lassan leült a földre, s mintha szólni akart volna. Ebben a pillanatban nagy csomó vér buggyant ki száján, feje oldalra esett, s a száraz, csontos férfitest kinyult a földről.

— **Lottika**, **Lottika**... dadogta értelmetlenül a fiatalabbik — komteszszé... mi történt?

Lottika grófnő megszorította nővére kezét, s erős hangon, remegés nélkül, visszataszító kegyetlenséggel adta meg a szerinte egyedül korrekt választ:

— Meg kellett történnie, kedveském... **Kázmér** megmentette a becsületét.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Svihákok, operette. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Képviselő ur, bohózat. (Páros bérlet.)
Szombat: Képviselő ur, bohózat. (Páratlan bérlet.)

A Népszínház sorsa.

— Az Aradi Közlöny fővárosi tudósítójától. —

Budapest, február 5.

Mióta a Népszínház áll, még egyetlen alkalommal sem mutatkozott annak sorsa iránt oly általános érdeklődés, mint most, mikor már hetek óta tanácskozik a népszínházi bizottság, hogy kivel kösse meg az új bérletet, azaz kinek a gondjaira bizza a színház jövőjének legközelebbi öt esztendejét.

Pályázó tudvalevőleg akadna bőven, mert hatan is tettek ajánlatot. Művészember valamennyi — ki író, ki színész, ki pedig zeneszerző és így a megfelelő erkölcsi biztosítékról mindenik pályázó egyénisége jót áll. Ami pedig az anyagiakat illeti, azokra nézve most végleg kiderült az a régóta szállongó hír, hogy a Népszínház tényleg olyan jövedelmi forrás, melyet joggal tartanak aranybányának.

Porzolt Kálmán kivételével egyetlen pályázó sem rendelkezik olyan saját vagyonnal, mely a Népszínház vezetésére elegendő lenne. De azért egyik pályázó sem jön zavarba, ha a bérleti szerződést vele kötik meg. Hogy honnan veszik a szükséges tőkét? Erre nézve a legképtelenebb hírek szállingóznak, bár sok hír ismét a valóságon alapul.

Mondják, hogy Somló Sándor háta mögött egy lipótvárosi pénzcsoport rejtezik, melynek élén megyeri Krausz Lajos áll. Heltai Jenő, a jőnévű fiatal poéta ajánlatában nyíltan meg is mondta, hogy az anyagi dolgokat egyik jőnévű orfeum tulajdonos, Váradi-Rádi János fedezné. Ezzel szemben alig hihető az a híresztelés, hogy Küry Klára Verő György révén, Pálmay Ilka pedig az ismert zenekritikus, Márkus dr. neve alatt tett volna ajánlatot.

A népszínházi-bizottságnak hétfőn kellett volna döntenie az ajánlatok felett. A bizottság tagjai azonban elhalasztották a verdiktet, mert míg egyrészt a színházat nem szívesen akarják — különösen Heltai Ferenc dr. orsz. képviselő — az eddigi igazgatónak juttatni, addig másrészt tény, hogy Porzolt ajánlata a legkedvezőbb.

És ez mindenestre hasznos a színházra nézve, melynek — mint a Magyar Színház példája mutatja — nincs nagyobb szerencsétlensége, mintha örökké gazdát cserél.

* Zilahi Gyula koncessziója. Az Aradi Nemzeti színház új igazgatójának, Zilahi Gyulának, koncesszió iránti kérvényét tegnap tárgyalta az országos színészegyesület tanácsa. A P. H. az ülésnek a részéről a következőket írja: Balla Kálmán, Krecsányi Ignác, Krémer Sándor, Monori, Nádaszi és Somogyi Károly már megkapták a megújított engedélyeket. Az összes nagyobb direktorok kéri engedélyük megújítását és nem is lesz nevezetesebb baj egyikkel sem. Mint új aspiránsok jelentkeztek Janovics Jenő, aki már megkapta a szegedi színházat és Zilahi Gyula, aki már az aradi színházra szerződött. A tanács az alapszabályok értelmében titkos szavazással az engedély megadása mellett döntött, még pedig egyhangulag. Most még, ami ezuttal tisztára formai dolog, a vidéken levő tanácsosok szavazatát is be kell várni. Deák Péter tartózkodott a szavazástól. Ragaszkodott álláspontjához, hogy nem kell új direktorokat kreálni. Érdekes, hogy Zilahi Gyula a Relle Iván színházi felszerelését vette meg. Relle tehát, ugy látszik, lemond a direktúráról.

* A képviselő ur előadására a színtársulat már elkészült. A pénteki bemutatón hangos lesz a kacagástól a nézőtér, mert Rákosi és Guthi nemcsak szípkörök ötleteket, hanem mulatságos alakokkal bolondosan vig helyzeteket teremtettek új darabjukban. A címszereplő Mezei Péter lesz, vele hálás szerepekben közreműködnek Menszáros Margit, Tolnaié, Palágyi Lajos, Giréthy Károly, Garai Ilonka és Nemes Sándor.

* A svihák nagy népszerűségét mutatja, hogy csütörtökön már kilencszer kerül színre. És ez olyan érdeme Zierer fülbemászó szép zenéjének, mint a jókedvű előadásnak.

* Páholycok a színpadon. Szoyer Ilona, ki nemrég az aradi színház vendége volt s most óriási sikerrel Kassán játszik, érdekes dolgokat mesélt el ott vidéki körutjáról, mely a diadalok szakadatlan láncolata. Így például Szatmáron óriási arányokat öltött az ünnepeltetés. A színház kicsi, a közönség pedig ostromolta a pénztárt, az ezelmes igazgató tehát úgy segített a dolgon, hogy a színpadon is páholycokat állított fel s a mikor a függőnyt leeresztették, a színpadi páholycban levő közönség el volt zárva a nézőtér közönségétől. Fokozta a kedélyállapotot az, hogy az orchestrumot bedeszkázták s csak a karmester feje látszott ki, a zene pedig láthatatlan mélységben játszott. Különösen minden városban, a hol Szoyer Ilonka fellépett, feltétlen és hatalmas sikere volt.

* Rosenthal Mór zongoraművész folyó hó 16 iki hangversenyére előjegyzett jegyek a mai naptól kezdve átvehetők és a fennmaradt jegyek iránt intézkedhetni Révész Nándor könyvkereskedésében.

Katonák szabadságolása.

(Főirat a képviselőházhoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

Aradvárosához és Aradmegye törvényhatóságához hozzájárulás végett érdekes és okos főirat-tervezetet intézett Debrecen városa.

A katona szolgálat kötelezettsége ma is nehéz nyüggként nehezedik az államfentartó polgári társadalomra. E nyügg könnyítése tehát közös feladatát képezi a polgárságnak, mint a katonaságnak. Azonban a katonaság copfos felfogása huzódik a könnyítéstől, így tehát a törvényhozásra vár ezen feladat megoldása.

A törvényhozáshoz Jász-Nagy Kun-Szolnok vármegyével kapcsolatosan, most Debrecen város köztörvényhatósági bizottsága felir, kérelmezvén azon méltányos és szükséges jogot, hogy a nyári munka idején, évente 55 napra szabadságolják a közshadseregbeli 3 évi szolgálatra kötelezett azon katonákat, a kik a földmives osztály fiai. Szükségtelen magyarázni ezen újítás fontosságát és hasznosságát, mely a katonai szolgálat nyüggét kimondhatatlanul elviselhetőbbé tenné a közterhek által roskadásig igénybe vett magyar földmives osztályra, az érdekes felirat így hangzik:

Mélyen tisztelt Képviselőház!

Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye közönsége feliratot intézett a tisztelt Képviselőházhoz az iránt, hogy a közös hadseregben szolgálatuk 3 évét töltő és a mezőgazdasági munkás osztályhoz tartozó katonák a legsürgősebb mezői munka idejére évente június hó 15-től augusztus hó 10-ig terjedő 55 napra szabadságoltassanak s feliratát pártolás végett hozzánk is megküldötte.

Ezen feliratot tárgyalás alá vevén, miután annak indokait, úgy nemzeti és nemzetgazdasági, mint különösen szociálpolitikai szempontokból egész terjedelmükben magunkévá tesszük, elhatároztuk, hogy azt hasonszellemű felirattal támogatjuk.

A midőn ezt ezennel megteszük, lehetetlen rá nem mutatunk, azon — a katonaság által különösen hangoztatott — ellenérv tartha-

tatlanságára és helytelenségére, hogy ezen rövid és mégis a mezőgazdasággal foglalkozók jelenére, jövőjére és az államot alkotó családok alapítására oly fontos szabadságidő engedélyezésére: a katonai fegyelemre káros hatású volna.

Mi úgy véljük és reméljük, hogy katonáink olyan fegyelmet sajátítanak el, melynek nem szabad nem csak pár hét alatt, de évek hosszú során keresztül sem lankadni; mert ha ily rövid idő alatt kihalna katonáinkból a fegyelem érzete minő csekély reménnyel és szomorú várakozással nézhetnénk egy bekövetkező háborúra, melyben legnagyobb részt évekig otthon levő tartalékosaink és póttartalékosaink fognak harcolni!!

A másik ellenérv a kiképzés hátránya. E tekintetben nem hivatkozunk a külföldre, csak a m. kir. honvédségre mutatunk rá, hol a szolgálat nemcsak a gyalogságnál, hanem még a lovasságnál is csak 2 évre terjed s a kiképzés mégis — általános vélemény szerint — kitűnő.

Ugyanezért ezen ellenérvek egyike sem állhatván meg, mély tisztelettel kérjük a m. t. képviselőházat, miszerint intézkedni méltóztatásuk, hogy a sorhadi szolgálatuk 3 évét töltő katonák a legnagyobb mezői munkaidőre, vagyis évente június hó 15-étől augusztus 10-ig, a mezőgazdasági munkák végzésére s jövőjük megalapíthatása szempontjából szabadságoltassanak.

TANUGY.

A tanítónők számának korlátozása.

— Miniszteri rendelet. —

Arad, február 5.

Sok a tanítónő. Néhány évvel ezelőtt évenként alig ötszáz tanítónői és kilencszáz tanítói oklevelet adtak ki az országban. Most évről-évre már ezer okleveles tanítónő kerül ki a preparandiákból és a férfitanítóképzőintézetnek minden igyekezete hiábavaló volt arra nézve, hogy megtartsák majoritásukat. A múlt iskolaévben nem kevesebb, mint öt új tanítóképzőt nyitottak meg: kettőt Debrecenben, egyet-egyet Budapesten, Eperjesen és Sopronban, ezekből néhány év múlva még jobban fog özönlenni a diplomás tanítónő, pedig a mai napig főnállott még az az uzus is, kivált a felekezeti intézetekben, hogy a kisasszonyok a férfitanítóképzőben is tehettek vizsgálatot; ezzel nemcsak a tanítónők száma nőtt ismét nagyot, de kivált a rosszul készült és keveset tudó tanítónők jutottak így magánuton oklevélhez. Most Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter egyrészt általában a tanítónőknek, másrészt a férfitanítóképzőknek tanítónőképítési joga ellen a következő rendeletet adta ki:

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanfelügyelőköré.

Az utóbbi években a leányövendékeknek a tanítónői pályára való özönlése oly nagy mértékűt öltött, hogy a képesített, de alkalmazás nélkül maradt tanítónőknek egyre növekvő száma, komoly társadalmi baj bekövetkezésére vezethet. Tekintve ezt, valamint a törvénynek azon rendelkezését, amely a tanító- és tanítóképzés feladatát külön-külön intézetekre ruházza: szükségesnek tartom, hogy a tanítójelöltek részére a tanítóképzőkben tartandó úgy osztály-, mint képesítő vizsgálatokat végkép megszüntessem. Erről a kir. tanfelügyelőséget azzal értesitem, hogy a törvény rendelkezésének érvényt szerzendő ily értelmű kérelmeket már saját hatáskörében elutasítson.

Ugyancsak rendeletet intézett még a miniszter az egyházi főhatóságokhoz is, amennyiben tudvalevő dolog, hogy a felekezeti tanítóképzők is buzgó szállítói a magánuton készülő és oklevelet szerző tanítónőknek. Ebben a rendeletében a miniszter tiszteletteljesen fel-

kéri az egyházmegyei főhatóságokat, hogy az ő rendelete szerint intézkedjenek, amennyiben férfiképzőkben a tanítónői vizsgálatra netán adott engedélyhez a *minőség kivételképpen sem fog a miniszter hozzájárulni.*

Tizenkilenc és fél millió veszteség

(A magyar ipar- és kereskedelmi bank.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5

A Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank elégtelen részvényesei már két hónap óta azon panaszkodnak, hogy a bank 20,000.000 korona alaptőkéjéből értéktelen romániai vállalatokba 17 és fél milliót fektetett a bank. A bank vezetősége maga sem tagadja, hogy ez igaz, de emellett bizik abban, hogy azokat a romániai vállalatokat még jövedelmezőkké lehet tenni. Hogy tudniillik meg lehessen menteni a veszett fejszének a nyelét.

Most a bank vezetősége egy nyilatkozattal lepi meg a világot, amely még a vádakban foglaltaknál is többet vall be.

Ez a nyilatkozat igen-igen sokat mond. Már nem szépít, hanem bevall mindent. Bevallja, hogy a bank nemcsak óriási effektív veszteségeket szenvedett, hanem hogy alaptőkéjének háromnegyed része is eluszott. És mindez történt egy év alatt.

Fel van emésztve a bank tartalékalapja . . . . . 2,000.000 — kor.
A tavalyi nyereségáthozat 286,328 24 kor.
Ezenkívül tiszta veszteség
1901-ben . . . . . 1,696.211-11 kor.
Összesen . . . . . 3,982 589-36 kor.

Igen, de az 1900. december 31-én megállapított mérleg szerint volt a banknak 1900-ban 1,139.934 korona tiszta nyeresége. — Ekkora nyereségből ekkora veszteségbe átcsapni: ez az 1900-ik nyereség summájával még emeli az 1901. évi veszteséget, mely így 5,222 474-86 koronát tesz ki.

De ez csak az üzembeli veszteség. — Már most mennyi veszett el az alaptőkéből.

Erre is válaszol a bank igazgató-anácsa, a midőn azt mondja, hogy az összes értékpapírokat a december 31-iki árfolyammal veszi fel. Jegyeztettek pedig a bank 200 koronás részvényei december 31-én a budapesti börzén 56 koronával, 100.000 befizetett részvény után a bank 20,000.000 korona alaptőke ezen december 31-iki árfolyam szerint lesúlyed 5,600.000 koronára, tehát a bank alaptőkéjéből elveszett 14,400.000 korona.

Igy a bank összvesztesége 19,522.473-36 korona.

És még ennyivel sem éri be a bank vallomása. Még további veszteségektől tart, védekezni iparkodik ezen eshetőség ellen és bevallja, hogy tőzsdeileg nem jegyzett „értékpapírjai” is vannak.

Hogy az egész nyilatkozatban nincs egyetlen egy megnyugtató, vigasztaló, reménykedő szó, azt magától is észreveszi az olvasó.

Az immár bevallott horribilis veszteségekkel szemben csak arról kell felvilágosítást nyújtanunk, hogy a bank 1896-tól 1900-ig még 12, 12, 12 és 10 divinendát fizetett részvényeseinek és hogy a részvények ezekben az években még 105-50, 101, 101, 102, 98-76 és 161 koronán állottak, most pedig 56 koronával jegyeztetnek.

Eluszott tehát a bank pénze, eluszott a részvényeseké, akiknek a bank közgyűléséből alkalmunk lesz a legmesszebb menő felvilágosításokat követelni. Lesz pedig ez a híres közgyűlés nem február 17-én, hanem február 18-án, amiről a bank vezetősége ezt a szokatlanul bő és sokatmondó meghívót bocsátottak ki.

Meghívó. A Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank részvénytársaság részvényeseinek 1902. február hó 18-án délelőtt 10 órakor Budapesten, az intézet sajtó helyiségében (V. Nádor-utca 4. sz. a.) tartandó XI. rendes közgyűlésére. Napirend: 1. Az 1901. évi mérleg és igazgatósági jelentés előterjesztése. 2. A felügyelő bizottság jelentése. 3. Az 1901. üzletév mérlegének megállapítása és az igazgatóságnak, valamint a felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény iránti határozat. 4. Az igazgatótanács lemondása. 5. Az alapszabályok szakaszainak módosítása. 6. A nyugdíjszabályzat 15. szakaszának módosítása. 7. Az igazgatótanács és igazgatóság lemondása következtében szükséges új választások figyelemmel az esetleg elhatározott alapszabálymódosításokra. 8. Az igazgatóság tagjai részére járó jelenléti jegyek értékének meghatározása. 9. A felügyelő bizottság megválasztása és tiszteletdíjának meghatározása. 10. Az alapszabályok 39-ik cikke alapján részvényesek által benyújtott indítványok és pedig:

a) 23 részvényes által összesen 709 részvény képviselésében tett következő indítvány:

„Küldessék ki egy 5 tagú bizottság a bank ügykezelésének, továbbá a romániai petroleum-üzletnek megvizsgálása céljából. Terjesztessenek a bank összes aktívára és passzívára vonatkozólag az összes részletek a közgyűlés elé, mutattassék ki részletesen a szenvedett veszteségek keletkezése és állapíttassék meg a felmentvény megtagadása mellett az igazgatótanács és a felügyelő bizottság egyetemleges felelőssége.”

b) 23 részvényes által összesen 500 részvény képviselésében előterjesztett indítvány:

„bizottság, illetve szakértők kiküldése iránt az intézet üzletkezelésének és vagyonállásának, valamint

a „Roumanian Oil Trust” viszonyainak és az ezzel összefüggő részvénykibocsátások megvizsgálása.

a petroleum-üzlet értékének megállapítása, ezen üzletek törvény- és alapszabályellenességéből kifolyólag a fölmentvény megtagadása mellett az igazgató közegek felelősségének kimondása céljából, esetleg ugyan-e célból.

rendkívüli közgyűlés egybehívása tárgyában.”

A bank közgyűlésén hír szerint *Tisza István* gr. is meg fog jelenni, ki — bár semmi felelősség nem terheli — mindent elkövet, hogy a bank ügye valahogy rendeztessék.

SPORT.

Vivó-akadémia Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5

Említettük már, hogy *Maione Vincenzo* aradi olasz vivómester február hó 28-án vivó-akadémiát rendez, melyen a növendékek és amatőrök iskola-gyakorlatain kívül hírneves olasz vivómesterek is be fogják mutatni tudományukat és ügyességüket.

Az előkészületek már folyamatban vannak és holnap már a következő szövegezésű plakátok fogják hirdetni a vivóakadémia programját:

„Vivóakadémia 1902. február 23-án délután fél 5 órakor, a Fehér Kereszt nagytermében. Közreműködők: Mesterek: *Galante Giuseppe* fiumei, *Armentani Edvardo* szegedi, *Maione Vincenzo* aradi vivómesterek és *Rieger Ferenc* ur, cs. és kir. huszárfőhadnagy. Amatőrök: *Scheidenstul* Viktor alezredes, *Deutschi Béla* főhadnagy, *Sugár Jenő* dr., *Révész Béla*, *Kremer József*, *Honisch L. István* és *Szabó Béla* urak. Jury: *Urban Iván* főispán, elnök. Tagok: *Lehmann Vince* vezérőrnagy, *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag, *Wachsmann Vilmos* ezredes, *Lázár Frigyes* ezredes, *Dietrich Albert* alezredes, *Hadfy Imre* alezredes, *Cargay Vilmos* alezredes, *Tallian Béla* őrnagy, *Moy Dezső* őrnagy, *Dálnoki-Nagy Lajos* alispán, *Tedeschi Viktor*, *Sorbán János* főispáni titkár, *Hámory László* dr. országgyűlési képviselő, *Czédly Károly*, *Stauber József* és *Vincze Miklós* urak. A szünetek alatt *Franzotti Edigio* olasz hegedűművész és a 33. gyalogez-

red teljes zenekara szórakoztatja a közönséget. Helyárak: I. hely 4 korona, II. hely 2 korona, állóhely 1 korona. Jegyek előre válthatók *Révész Nándor* könyvkereskedésében és este a pénztárnál.”

+ Az Aradi Kerékpár-Klub ma csütörtökön este tartja évi közgyűlését a Japán-kávéház külön helyiségében, melyre a klub összes tagjai meghívottnak. Kezdeté este fél kilenc órakor. A közgyűlés tekintet nélkül a megjelenő tagok számára, határozatképes lesz. Az elnökség.

A Concordia-malom romjaiból előkerült tüzoltó.

(Egy összeeggett holttest.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 5.

Már majd két hete, hogy a Concordia-malomban óriási tüzvész pusztított, a melynek két szerencsétlen tüzoltó is áldozatul esett. A tüzoltók holttestét az ásások közben keresték, kuttatták s ma reggel rá is akadtak azok egyike. Az esetről a következő tudósításban számolunk be:

A Concordia-malomban, hol az óriási tüzvész pusztított, napok óta sok munkás dolgozik a romok között a kik az összetört géprészeket szedik ki a péppé összevált liszt és korpa közül. A leégett malom ablakaihoz lejtőket állítottak és azokon hordták le talicskán a géprészeket és a tűzben elpusztult, nagy darabokká összetapadt lisztet, meg gabonát.

Ma reggel, úgy nyolc óra tájban a malomban, a második tűzfaltól számítva a harmadik ablak irányában, az épület közepén *Harcza János* napszámos ásás közben egy csatra talált. Rögtön jelentést tett erről a pallérnak, a ki viszont az ott őrködő városi tüzoltónak és a felügyelő rendőrnek jelentette. A malom irodájából telefonon értesítették a főkapitányságot, a tüzoltó főparancsnokságot.

Ugyancsak sok tüzoltó is kijött, hogy láthassák szerencsétlen társaik holttestének borzalmas állapotban levő roncsait. A bizottság jelenlétében a munkások, ott a hol *Harcza* a csatot megtalálta, óvatosan kutatni kezdték. Eltávolították az összezuzott gépeket és a még mindig erősen füstölő romok közül előkerült a sisakcimer, a jelzőlánc, az őrvnek egy darabja, kabátgomb és egy-egy darab csont a koponyából, meg a kézről és a lábszárból.

Borzalmas volt látni, a mikor a munkások kihúzták a romok közül a szerencsétlen ember lábszárcsontját és felkarcsontját. Mindkettőn rajta volt még a hus és csak úgy füstölögtek. E közben a munkások is mind oda csoportosultak és nézték a szomorú jelenetet. Soknak könny szökött a szemébe.

Előkerült az egész törzs, még rajta a ruha épen maradt részével; a koponya már nem volt egészben. Most már az volt a kérdés, hogy melyiknek a holtteste: *Herczegé* e vagy *Szmilkó* é? Végre aztán meg tudták állapítani abból, hogy *Szmilkó* holtteste, mert megtalálták a szoporoka kulcsot is, a melyet *Szmilkó* magánál hordott, mivel ő vette át *Molnártól*, aki rosszullett, a csővezetékét. A holttestet egy nagy ládába tették és ráírták:

„Allitólaj *Szmilkó József* holtteste.”

Később elszállították az orvostani intézetbe. *Szmilkó* felesége is ott volt az édesanyjával, de nem eresztették férje holttestéhez. — *Herczeg* holtteste is valószínűleg elő fog kerülni a napokban.

A holttest megtalálásáról a rendőri sajtóiroda a következőket jelenti:

„A múlt hóban a Concordia-gőzmalomban dühöngött tüzvész alkalmával szerencsétlen véget ért két tüzoltó közül az egyik tüzoltónak

egészen szénné égett, felső törzsére, lábszár-csontjaira s összezuzott koponyarész csontjaira, sisakjának címerére, mentőhorgonyára s szoporkájára akadtak ma reggel a malom romjainak eltakarítói. A törzsen át egy gerenda feküdt. Az összes testrészek a koptatótól számított 4-ik ablak irányában a malom közepén találtattak. Csakánnyát ez ideig nem sikerült meglelni. A szoporka, a vizsugar szétágazására szolgáló rész-csap. Találtak még egy csizmafejet is, melyben az egyik tűzoltó saját munkáját ismerte fel, a melyet Szmilkónak készített. Szoporkája, mint csövezetőnek, Szmilkónak volt, a test nagyságából szintén Szmilkó holttestére következtek az ismerősei. A rendőrség a testrészeket a boncterembe szállította s a személyazonosságának határozottan s minden kétséget kizárólag leendő megállapításán fáradozott.

A király Budapesten.

(A megérkezés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 5.

A király ma reggel nagy udvari kíséretével külön udvari vonaton a fővárosba érkezett. A nyugati pályaudvaron ő felsége fogadására megjelent Márkus József főpolgármester és Rudnay Béla főkapitány magyar díszben, ott volt továbbá Pulszky Garibaldi h. üzletvezető, Daróczy Rezső felügyelő-állomásfőnök, Pavlik Ferenc főfelügyelő és Krecsányi Kálmán detektív-főnök. A nyolc kocsiból álló külön udvari vonatot, melyet Marcheggtől kezdve Ludvigh Gyula főrendiházi tag, a magyar királyi államvasutak elnökgazdátja és Décsy Lajos üzletvezető vezetett, pontosan a kitűzött időben, reggeli 5 óra 50 perckor rohogott be a pályaházba. — A közbülső szalonkocsiból ő felsége szállt ki tábornoki egyenruhában, katonai köpenyben. Legelőször Ludvigh Gyula államvasuti elnökgazdátjához fordult, akinek megköszönte, hogy a vonatot személyesen vezette, majd a gödöllői vadászatról beszélgetett vele.

Ezután Márkus József főpolgármestert szólította meg:

— Itt is olyan abnormis tél van, mint Bécsben?

Az igenlő válasz után a király azt kérdezte:

— Van-e sok munkanélküli Budapesten?

— Igen felség, — válaszolt a főpolgármester, — de nem olyan sok, mint a hogyan híresztelik. Ezeken is segíteni igyekszik a kormány, a főváros és a társadalom.

— No, ezt örömmel hallom, — mondotta a király, — aki ezután Rudnay Béla főkapitánnyal hosszasan beszélgetett.

Katonás bucsu után a király az udvari várótermen áthaladva, hintójába ült és a budai várba hajtattott. A király kíséretében érkeztek: Paar Ede gróf lovasági tábornok és Bolfras tábornok, főhadsegédek, Pittlik alezredes és Höhnel lovag, korvettkapitány szárnysegédek, Lichtenstein Rudolf herceg, első főudvarmester, König Károly, a kabinetiroda főnöke, dr. Kerzl udvari orvos s az egész udvartartás személyzete.

Ő felsége a pályaudvarról egyenesen a királyi várpalotába hajtattott. Itt Apponyi Lajos gróf, udvarnagy, Galló Antal yárkapitány, Lobkovits herceg főhadtestparancsnok és Kanter Károly apátplébános fogadták a királyt. Ő felsége mindenkivel

barátságosan néhány szót váltott, azután visszavonult lakosztályába.

A király február 19-ig marad Budapesten s itt időzése alatt két napot Gödöllőn tölt, ahol vaddisznóra fog vadászni.

A király itt tartózkodása alkalmából most csak egy udvari bál lesz. E hó 19-én Bécsbe tér vissza a király, de néhány nap múlva újból visszajő Budapestre és akkor több udvari mulatságot és ebédeket ad.

Arany János és a Rozvány-család.

(Érdekes följegyzések.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

Kolozsvári Aladár, mező-turi főgimnáziumi tanár négy évi szalontai tanárkodása alatt több érdekes dolgot tudott meg Arany János szalontai életéből. Az adatokat Arany János tanítványától, Bersek ezredesné Rozvány Erzsébettől tudta meg, a kivel Szalontán többször beszélgettek Arany Jánosról.

Arany János, mikor Ercsey Juliannával, a ki később felesége lett, Nagy-Szalontán megismerkedett, sokáig gondolkodott rajta, milyen pályát válasszon, hogy megházasodhassék és családot alapíthasson. Hosszas gondolkodás után elhatározta, hogy jegyzőségre fog készülni és evégből 1888-ik év második felében folyamodott is szolgabírói irnokságra. A biztatást itt annyira készpénznek vette, hogy korrektori (tanítói) állásáról lemondott s így miután az irnoki állásától is elesett, újból kenyér nélkül maradt.

Balogh Péterrel, a későbbi református püspökkel elejétől fogva nem voltak jó viszonyban, ez is okozhatta, hogy megvált tanítói állásától. Végre, szerencséjére, a következő évben a jegyzői állások Szalontán üresedés következtében szervezés alá kerültek; kimondták, hogy egy jogvégzett főjegyző mellé két segédjegyzőt is kell választani. A választások megtörténtek s egyik segédjegyzőül Aranyt alkalmazták. Csakhamar ezután másodjegyzővé lett és ekkor kelt össze Ercsey Juliannával. Korektorsága és jegyzővé való megválasztása közt levő időt egy kedves barátságos családnál Rozvány Józsefnél, az aradi Rozványok felmenő rokonánál töltötte el, kik őt úgy szerették, mint saját gyermeküket.

Rozvány Györggyel, József fiával később is benső barátság fűzte össze. Rozvány Erzsébetet pedig, az akkor serdülő kis lánykát oktatta. Rozvány György most is tekintélyes birtokos Szalontán és Aranyról lapokban, valamint monografiájában is igen érdekes dolgot írt. Rozvány Erzsébet, később Bersek ezredesné, igen szellemes, művelt és kedves nő, kin valóban a szó legnemesebb értelmében meglátászik Arany nevelése és hatása. Igen jó emléke van Arany iránt, igen sokat tud róla; tudhat is, hiszen míg Aranyék Szalontán laktak, csaknem naponta érintkeztek egymással.

Egyszer, mint elbeszéli, fiatal gyermek módjára eljátszotta az időt s azt vette észre, hogy leckéjéből még semmire sem készült, pedig azonnal három óra és mindjárt itt van Arany bácsi. Ijedten kapta fel a könyvet, két ajtó közé rejtette magát, tanult-tanult s közben-közben arra kérte a jó Istent, hogy adjon most valami dolgot Arany bácsinak addig, míg ő megtanulja leckéjét. Így is történt; készült, olvasott: már tudta a leckét, midőn kedves tanítója csak egy óra múltán toppant be. Egészen lelkesülten mondta könyvnélküliét, míg Arany mélyen szemlélve vizsgálta tanítványát. A leckemondás után a kis lány elbeszélte ese-

tét. Arany e kedves bizalomért egy hosszú, tanulságos mesét mondott el s e szavakkal zárta be magyarázatát.

— Bizzunk Istenben, gyermekem, mert benne meg nem csalatkozunk!

Igy oktatta Arany a tanítványát.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 8. Az aradi állami tanítóképző intézet növendékeinek hangverseny nyel és táncal egybekötött Mikos-ünnepélye (Központi Szálló.) — Az aradi kereskedő ifjuság táncvigalma (Fehér Kereszt.) — Az új szent-annai társaság táncvigalma (Zimmermann-vendéglő.) — A kelenfői járás jegyzői együletének táncvigalma (Kaszinó.) — Az aradvidéki tanítóképző-egylete borosjenői szakkörének hangversenyével egybekötött táncmulatsága (Kaszinó.) — Az Acsev. főműhelyszemélyzete egyrészének táncmulatsága (Lippai sörcsarnok.)

Február 9. Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület tombolával egybekötött táncestélye (Fehér Kereszt.) — Az aradi asztalossegédek táncvigalma (Kass-vendéglő.)

Február 10. A mária-radnai kaszinó-egylet farsangmulatsága.

Február 11. Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban.

Február 15. Buday Ida táncitanító növendékeinek próbabálja (Fehér Kereszt.)

Február 22. Az aradi mérnök- és építész-egylet estélye (Központi szálló.)

Február 25. Tűzoltóbál Fakerten.

Március 2. A Fehér Kereszt-egylet estélye (Fehér Kereszt.)

Március 15. Táncestély a várbeli tiszti kaszinóban.

(=) A szegény tanulók báljára a közreműködők és a rendezőség nagyban készülődik. A bál, az előjelek után itélve, egyike lesz az idei farsang legsikerültebb mulatságainak. A hangversenyben részt vevők minden nap tartanak próbát s minden egyes hangverseny szám valódi műelvezetet fog nyújtani. A táncmulatság tudvalevőleg e hó 9-én, vasárnap lesz.

(=) A mária-radnai kaszinó február hó 10-én a „Fekete Sas” vendéglőben farsangi mulatságot rendez.

(=) A világi tüzoltó egyesület báljában részt vevők közül fölül fizettek meg Dr. Szever Ferenc 4 kor. Bódi József 2 koronát.

Birnstingl bünlisztája.

(Ujabb sikkasztások.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 5.

Napról-napra súlyosabb lesz a letartóztatott pénzügynöknek a helyzete. Nyakára forrának most mindazok a kisebb-nagyobb bünök, melyek előtte eleinte ártatlan rendőri följelentések gyanánt szerepeltek, ma azonban mindannyian a sikkasztások büntette gyanánt kerülnek elbírálás alá, tehát mint olyan esetek, melyek hivatalból üldözendők.

Egy jóhangzású iparos 1200 koronás váltót adott át Birnstingl Izidornak. Ennek a váltónak is az volt a sorsa, mint a legtöbbnek, hogy tudniillik Birnstingl nem szerzett rá pénzt, hanem a váltót 22 korona erejéig egy aradi kereskedőnél elzalogosította.

Az iparos váltig kérte az ügynöktől váltóját és mikor megtudta, hogy az elzalogosította azt, ügyvédje által sikkasztásért feljelentést tett ellene a rendőrségnél.

Ez a feljelentés korábbi keletű, mint az, melyért Birnstingl előzetes letartóztatásba került.

Birnstingl ügyvédje: Radó Károly dr. ezt a váltót is megkapta, kiadta azt az iparosnak és ez most már visszavonta a feljelentést.

Egyelőre nem igen használt a visszavonás. Nyíró Géza vizsgálóbíró tegnap délután fellevezettette Birnstingl a börtönből és ebből az ügyből kifolyólag kihirdette előtte a vizsgálati fogóságot elrendelő végzését.

A végzés azon alapul, hogy Birnstingl ellen többrendbeli sikkasztási ügy van már folyamatban.

A vizsgálati fogoly ebben az ügyben is Radó Károly dr.-t kérte védőül, akit a vizs-

gálóbíró rögtön értesített erről. A védő ügyvéd a vizsgálati fogságot elrendelő végzés ellen még a mai napon beadta felfolyamodását, mely fellett a vádtanács a pénteki ülésében fog határozni.

HIREK.

Gárdonyi és a Kisfaludysták.

— Tagválasztás a Kisfaludy-Társaságban. —

Arad, február 5.

A Budapesten székelő *Kisfaludy-Társaság* ma tagválasztó gyűlést tartott. Egy tagsági hely volt üresedésben s arra két jelölt volt: *Gárdonyi Géza*, a hírneves és népszerű magyar író és *Fiók Károly*. Van-e ki e nevet ismeri? Bizonyára kevesen s mégis megtörtént, hogy *Gárdonyi Géza kibukott* a Kisfaludy-Társaságból. *Dificile est satiram non scribere.*

Fiók Károly a Szanszkrit költészet magyar ismertetője. Irodalmi működése — anélkül hogy kicsinyelnék — abból áll, hogy lefordította magyar nyelvre a *Skakuntalá-t*, amelyet egynehány tanár bizonyára el is olvasott.

A Kisfaludy-Társaságban a mai választás eredményéből ítélve, mindenesetre korrumpáltak lehetnek a viszonyok, mégis úgy lehet, hogy *Fiók Károly* megérdemelte a tagságot. Csakhogy nem *Gárdonyi Gézával* szemben.

Diszkreciónális joga az a Társaságnak, hogy kit választ tagjai közé. És az az egyetlen szavazat, melylyel *Gárdonyi* elbukott, valószínűleg legeklatánsabb bizonyítéka *Gárdonyi* írói talentumának és irodalmi sikereinek. Azok, akik már benn ülnek a babérok között, irigykedve néznek a népszerű íróra s legalább avval akarják éreztetni vele a maguk irigykedését, hogy nem veszik maguk közé.

Ez pedig nagyobb dicsőség annál, mintha a szanszkrit-ismertető tanférjü hátán jutott volna be *Gárdonyi* a Kisfaludysták közé.

Megemlítjük még, hogy 25 szavazat közül *Fiók Károlyra* 18, *Gárdonyi Gézára* pedig 12 szavazat esett. *Fiók* tehát egy szavazat-többséggel lett a Kisfaludy-Társaság tagja.

A Kazinczy-utcai rablás.

— Kérelem a közönséghez. —

Arad, február 5.

Még a múlt év december 21 én történt, hogy a Kazinczy-utcában két ismeretlen alak elrabolta *Verbas* Adám butorgyáros inasától azt a pénzszekrényt, melyben a tanoncfiu 290 korona pénzt és a munkások leszámoló-könyvét vitte gazdája lakására.

A rendőrség azóta folytatja a nyomozást, de mindeddig eredménytelenül. — A rablásnak ugyan voltak szemtanúi, akik a tetteseket elfutni látták, csak hogy menekülés közben ezek is egyre kiáltottak!

— Fogják meg, fogják meg!

Ilyen módon sikerült nekik félrevezetni az üldözőket s elhárítani magukról a rablás gyanúját.

A rendőrség most a közönséghez fordul, talán van valaki, aki a kitanult tolvajokat futni látta s esetleg nyomra tudja vezetni a rendőrséget. Az egyik tettes 20—22 éves magas, nyulánk ember, bajszatlan, a rablás elkövetésekor világos felöltő volt rajta, mely térden alul ért és fején fekete kis karimájú keménykalap.

A másik alak 16 év körül lehet, alacsony zömök termetű iparos-kínézésű suhac, ki fekete puha kalapot viselt.

Mind a két jómádár a Kazinczy-utcától a Révai-utcán keresztül a Csiky Gergely-utca szaladt.

Aki valami felvilágosítással előbbre vihet-

né a nyomozás munkálatait, nagy szolgálatot tenne a rendőrségnek. A felvilágosítás a rendőrség bünygyi-osztályánál szolgáltatható be.

— Vidéki előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy előfizetési díjaikat legkésőbb e hó 10-ig beküldeni sziveskedjenek, nehogy kénytelenek legyünk a lap további küldését megszüntetni. Akik fenti határidőig előfizetési díjaikat be nem küldik, II-én lapunkat már nem kapják.

— A trónörökös Pétervárott. *Ferencz Ferdinánd* trónörökös, csütörtökön délelőtt indul el Pétervárra, ahova pénteken délután érkezik meg. A 26-ik orosz dragonyosezred egy küldöttsége Pétervárra utazik, hogy a trónörököst, aki az ezred tulajdonosa, üdvözölje.

— Számvizsgálói kinevezés. A magy. kir. pénzügyminiszter *Holndonner Ottó* aradi pénzügyi számellenőrt az aradi kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez pénzügyi számvizsgálójává végleges minőségben kinevezte.

— *Henrik herceg és egy milliomos.* Most, hogy *Henrik* német herceg New-Yorkba készülődik, az angol lapok érdekes epizódról szólnak be. A herceg tiszteletére a nagy operában előadást rendeznek. A herceg és kísérete részére öt egymás melletti páholyt akartak kibérelni az első erkélyen. Az egyik páholy *Hitchok* Thomas milliomos tulajdona. *Hitchok* kijelentette, hogy páholyát nem engedi át, mert éri magát oly nagy urnak, mint egy német herceg.

— Az angol koronázás és a bur háozru. Londonból táviratozzák, hogy az angol király a koronázás előtt a délafrikai háborúnak végét akarja vetni. Utrechtben *Krüger* elnöklésével bur konferencia lesz, melyen Anglia válaszárol tanácskoznak. *Krüger* kijelentette, hogy a burrok ügye kedvezőbben áll, mint valaha.

— Bizottságok megalakulása. A város törvényhatóságának bizottságai egymásután tartják meg alakuló-gyűléseiket. Ma a *borellenörzbizottság* tartott alakuló gyűlést *Kádas Kálmán* tanácsos elnöklete alatt. Az ülésen *Domonkos Lajos*, *Tedeschi Viktor* és *Kohn S. N.* voltak jelen. A bizottság elhatározta, hogy szabályzatát kinyomatja és az érdekelteknek szétküldi.

— *Estely Bülow* grófnénál Berlinben tegnap nagy estélyt rendezett *Bülow* grófné. Az estélyen több mint 2000 személy jelent meg. A buffetben egy magyar cigányzenekar szórakoztatta a megjelenteket, kik a cigányok szívéhez szóló zenéjét zajos tetszésnyilvánítással kísérték.

— Az egyetemi tüntetők büntetése. *Bókay Árpád* dr. az egyetem orvosi fakultásának dékánja, ma terjedelmes jelentésben referált az egyetemi tanácsnak azokról az egyetemi hallgatókról, kiket az utcai tüntetések miatt a rendőrség már egyszer megbírságot. A rektor legközelebb ki fogja hirdetni az ítéleteket, melyek meglehetősen súlyosak. Mindannyioknak az a büntetés jár, hogy egy fél évre felfüggesztik őket az egyetemi tanulmányoktól. Nehány felfüggesztés a jövő félévre is kiterjed.

— Gyógyítás imádkozással. Berlinben van egy női egyesület, a melynek tagjai minden betegséget imádkozással gyógyítanak. Az egyesület védnöknője az elhunyt *Frigyes* császárné volt. A tagoknak két könyvet kell venni, amelyeket *Mr. Eddy*, az egyesület elnöknője írt. Ezekből kell ezután az előírt imádságot elolvasni s a beteg ettől meggyógyul. Az egyesületnek híggyogyműködését a berlini lapok nagy felháborodással tárgyalják.

— Aradi ember találmánya. Amerikából kapjuk a hírt, hogy New-Yorkban egy magyar embernek sikerült egy előkelő, pénzemberékből álló szindikátust alakítani egy oly találmány értékesítésre, mely jelentékeny haladást jelez a gázvilágítás terén. Az egy millió dollár alaptőkével rendelkező szindikátus igazgatóságában

van *Roosevelt* bankár, az Egyesült-Államok elnökének unokafivére, *Heinze*, az ismert montanai réz király az aradi származású *Boross Dezső*, a találmány tulajdonosa és mások. A szabadalmat valószínűleg nálunk is ki fogják próbálni.

— *Rákóczy* birtoka magyar kézen. Hír szerint, *Szemere* Miklós megveszi *Windischgrätz* hercegtől a patkai uradalmat a várral együtt. Így csaknem két évszázad után újra magyar kézre kerülne *Rákóczy* vára. Az uradalomnak nagy kiterjedésű erdőterülete is van, melynek kihalásának a vidék lakosságára nézve nagy áldás volna.

— Négy öngyilkosság nyomor miatt. A nyomor és a munkanélküliség ma a fővárosban négy áldozatot követelt. Négy ember akarta eldobni magát az életet, csak azért, mert nem volt se munkája, se kenyere. *Engelbert* Ármin szobafestő az egyik. A lakásán felakasztotta magát, de a szomszédok észrevették és levágták a kötelet. Bevitték a kórházba. Tettének oka a nagy nyomor. Napok óta nem evett. A másik áldozat *Mérges* Ferenc, a ki agyonlőtte magát. Egy hét óta nem volt betevő falatja s ez kergette a halálba. *Malin* Károly sütősegéd és felesége *Hermann* Borbála Liliom-utca 11-ik szám alatti lakásukon marólugot ittak. A kórházba vitték őket. Ők is azért keresték a halált, mert napok óta éheztek.

— Elhunyt sportsman. Lovag *Kutschenbach* Robert, volt huszárfőhadnagy, ismert sportsman, a ki versenyistállót is tartott, Fiumében hirtelen meghalt.

— Öngyilkosság — telefonon. *Tipold* Gusztáv tobai adóhivatalnok már régóta szeretett egy uri leányt, aki a magyar-cernyai postahivatalban volt alkalmazva, de szerelme nem talált viszonzásra. Tegnap este a magyar-cernyai postahivatalban egyszerre csak megszólal a telefon. *Tipold* Gusztáv Tobáról hívta fel a postáskisasszonyt. A leány odament a telefonhoz és a füléhez tartotta a kagylót.

— Halló!

— Halló! Itt *Tibold* Gusztáv beszél. Bucsuzni jöttem, igaz, hogy csak a hangomat küldöm. Mielőtt véglegesen elbucsuznám, csak a hangját szeretném még egyszer hallani. Ön van ott a telefontól?

— Én. Mit akar *Tipold*? Miért bucsuzik?

— Mindjárt meghallja, csak tartsa még egy ideig a füléhez a kagylót.

A leány hallgatózott.

Egyszerre a fülét erős dördülés zaja ütötte meg. A telefon hozta *Tobáról* a hangot. *Tibold* öngyilkos lett a telefon előtt. Lövése zajára berohantak hozzá az emberek, de már holtan találták a telefon alatt. A telefon kagylója le volt akasztva, hogy a telefon az utolsó üzenetet még elvihesse Magyar-Cernyára. *Tipold* most került volna sorozásra. Halála előtt végrendeletet csinált, amelyben örökösévé a hugát tette meg, de kikötötte, hogy egy huszoronás aranyat juttasson a magyar-cernyai cigányoknak, hadd huzzák el a sirján legkedvesebb dalait.

— Gyalogsági tisztí lovaglótanfolyam. A szegedi II. honvédkerületi parancsnokság köteleibe tartozó honvédgyalogsági és csendőrtisztek részére a honvédelmi miniszter lovaglótanfolyamot állított föl Szegeden. A tanfolyam e hó 1-én nyílt meg. A tisztí lovaglótanfolyam parancsnoka *Skringár* Mátyás honvédhuzárezredes, a szegedi lovasdandár parancsnoka. A lovaglótanfolyamba berendeltettek a következő tiszték: *Gundelfinger György*, *Gullay* Alpárd szegedi 5. gyalogezredbeli, *Frieb* Alfred, *Peplóvszky* László verseci 7. gyalogezredbeli, *Kuxler* Győző, *Kovács* László huzesi 8. gyalogezredbeli hadnagyok, továbbá *Adámossy* Béla és *Bálló* Gyula szegedi csendőrfőhadnagyok. A lovaglótanfolyam három hónapon át fog tartani.

— „Retour az apjának. Egy alarcosbálban történt. Beépett egy feltűnően csinos alarcos hölgy.

Kertészleányunk volt öltözve és a kezében akkora virágkosarat tartott, hogy bátran virágkereskedést nyithatót belőle. A férfiak hamar körülzsongták, de ő egy fiatal ügyvédet tüntetett ki barátságával. Az ügyvéd tüzesen megkezdte az ostromot és a barátai irigykedve néztek, hogy micsoda rohamosan lépked a diadal felé. De egyszerre az álarcos nő zavardottan szólott:

— Ejnye . . . most veszem észre . . . a zseb-kendőmet a bundámban felejtettem.

— Oh az nem baj. Adhatok egyet.

— Köszönöm, de majd elhozom a magamét.

— Inkább megyek én. Félek, hogy nem jössz vissza szép maszkom!

— Sőt! Eppen arra gondoltam, biztosítékot adok át neked addig. Itt a kosaram, tartsd meg zálogul, amíg visszajövök.

A kertészleány ellibeggett, a fiatalember pedig büszkén állott a virágkosár mellett. Várt, várt, de a nő csak nem jött. Eltűnt. Kérdezősködött utána, a ruhatárban azt felelték, hogy már rég elment. Az ügyvéd elpanaszolta a sajtóságot kalandot a barátjainak. — Azok kárörvendve mondták:

— Bizonyosan egy szerencsésebb fickó elragadta utközbe. — Az ügyvéd megvizsgálatódott.

— Sebaj! legalább a virágot szedjük szét! Ingyen jutottam hozzá.

Belenyult a kosárba és két kézzel szedte ki belőle a virágot. De egyszerre ijedten szisszent föl. A kosár fenekén egy bepólyázott csecsemő feküdt egy darab papiros társaságában. Az ügyvéd elolvasta az irást. Ime, így szólott:

„Retour — az apjának.”

Most már tudta az ügyvéd, hogy ki volt a csinos kertész-leány.

— A hazafias Rachel. Rachel asszonyról, a nagyhirű francia tragikáról mondja el egy francia újság a következő apróságot: Rachel éppen vendégszerepelt Péterváron, amikor a krími háború kitört. A művésznő nagy sikereket aratott az orosz fővárosban s többek közt a helyőrség tisztjei is rendeztek a tiszteletére egy nagy vacsorát. Ezen a vacsorán feiállott egy magasrangú tiszt és a következő kis köszöntőt mondta:

— Mi nem mondunk önnek, oh nagy művésznő, istenhozádot. Ezt mondjuk: a viszontlátásra! Nemsokára Franciaországban leszünk, s reméljük, hogy ott ismét megihatunk egy pohár pezsgőt az ön egészségére!

Erre Rachel, a ki nemcsak hazafias szívű, de elmés asszony is volt, így felelt:

— Köszönöm szépen kedves ígéretüket. De engedjék meg kijelentésem: Franciaországnak nincs elég pénze ahhoz, hogy pezsgővel itassa — a hadi foglyait . . .

— Elfogott szélhámosnők. A zágrábi rendőrség tegnap ügyes fogást csinált. Letartóztalt két szélhámosnőt, kiket több ország rendőrsége köröz, s kik tettesei a pár nap előtt történt fiumei nagy lopásnak. A két nő Ferrero Elvira és Bonsa Antoinette álnév alatt tartózkodott egy zágrábi szállodában. Midőn a rendőrség letartóztatta őket, örülteknek tetették magukat, s a rendőrbiztost több helyen megharapták. Lefényképezni nem bírták őket, mert egyre torzarcokat vágtak. A két nő tagja egy nemzetközi bandának s két cinkostársuk még idejekorán megugrott Zágrábból.

— Egy idegbeteg önvádja. Deutsch Aurél, egy bécsi előkelő cég főnöke pár hét előtt a megerőltetett munka következtében idegbajba esett. Hozzá tartozói egy hidegvíz gyógyintézetbe szállították. A beteg tegnapelőtt az intézetből eltűnt s az ügyészséghez ment, hol feljelentette magát 120.000 korona elsikkasztása miatt. A törvényszéknél rögtön felismerték, hogy beteg emberrel van dolguk s a rokonokat értesítették kik Deuschot visszazsállították az intézetbe.

— Leányszöktetés egy bálból. Furcsa esetről ad hírt nagyszalontai tudósítónk, amely szombaton éjjel az ottani iparosok bálján történt. Szólt a zene vígan, járták a párok jó kedvvel és tüzesen a táncot kora estétől késő hajnalig. Egy szép, piros

posztag barna leányka: Sz. J. egész este egy dell termetű asztaloslegénygyel Cs. J.-al táncolt. Ez a legény nemrégiben megkérte a leányt, de annak a szülei elutasították. Hajnaltájban nagy kavardás támadt a bálteremben. A szép leány szülői rájöttek, hogy a leányuk eltűnt a bálból. Összevissza kutatták a mellékszobákat, de a leány nem volt sehol. A leánnyal együtt eltűnt azonban a legény is és így igen valószínűnek látszott, hogy együtt mentek el a bálból. A szülők el is mentek a fiatalember lakására s ott találták a legény karjai között szerelmes leányukat, aki kereken kijelentette, hogy nem megy többé vissza a szüleihez, mert nem tud a legény nélkül élni. Hiába volt a szülők minden kérése, parancsa, a leány ott maradt szíve választottjánál egészen másnap délig. amikor a rokonok közbenjárása folytán s a szülők ígéretére, hogy beleegyeznek a házasságba, hazament a kis leány a szülőkhöz, ahol néhány nap mulva megtartják ünnepiesen az eljegyzést s nemsokára a lakodalmat is.

— Álarcos rablók. Kun-Félegyházán özv. Herédinéhez két álarcos rabló betört. Az özvegyet és cselédjét megkötözték, szájukat betömtek, aztán az ott talált pénzt, több ezer koronát, számos ingó tárggyal együtt kocsikra rakták és elhajtották.

— Zsarolás gyujtogatással. Az utóbbi időkben több fővárosi gyár fenyegető leveleket kapott ismeretlen egyénektől, kik avval fenyegetik a gyártulajdonosokat, hogy épületük a Concordia-malom sorsára jut, ha . . . s most a szokásos kérelem következett, mely bizonyos pénzösszeg erejéig való megszarolást foglal magában. A dolog ugyilátszik nem tréfa volt, mert budapesti spodium-gyárat tényleg megkisérelték felgyujtani. Az éjjeli örök azonban észrevették a gyujtogatók szándékát és lövésekkel elijesztették ket. A rendőrség titokban végezte a nyomozatot s két egyént, kik a gyujtogatásos revolverezéssel vannak gyanusítva, letartóztatott.

— A szakértő. Zágráiban kétévi börtönre ítélték egy államhivatalnokot, mert megkárosította az állampénztárt. Hogy miképpen károsította meg, azt a beidőzött szakértő mutatta meg. Ez a legújabb a szakértők temérdek válfajában: a pénzeszak-szakértő. Öneki az a tudománya, hogy a lepecsételt pénzeszsákból egy perc alatt tudja kivenni a pénzt, anélkül hogy a pecsétet érintené. Az egész törvényszék megdöbbenve nézte a szakértő prodikációját, amely kézfoghatóan illusztrálta, hogy miképpen tudta a vádlott éveken át megdézsmálni a pénzeszsákok tartalmát. Az államhivatalnokot ugyan elítélték ennek alapján, de a szakértő mutatóványa azért ugyancsak gondolkodóba ejtette az állami pénzek kezelőit. Mert eddig ugyan csak egy pénzeszsák-szakértő szerepelt a nyilvánosság előtt, de nagyon is félt, hogy e tárgyalás után egyszerre megfoghatnak szaporodni a — pénzeszsák-szakértők. Már is történt intézkedés, hogy a pénzeszsákokat más hozzáférhetetlen módon zárják el, ami viszont minden pénzeszsák-szakértőt fölöslegessé tesz. Így tehát a zágrábi szakértő hivatalos buzgalmaival a saját céhének létjogosultságát tettené.

— Öngyilkos cipész-segéd. Világosról írja tudósítónk: Mik Demeter 17 éves cipészsegéd, ki Heller Ignác világosi cipésznel volt alkalmazva, hétfőn felakasztotta magát.

— A láb helyes gondozása. Ennek a művészetnek az első szabálya az, hogy olyan cipőt vegyünk, mely úgy szabásnál, mint minőségénél fogva az egészség követelményeinek megfelel. Vannak üzletek, a melyek a cipőgyártmányok beszerzésénél erre is ügyelnek. Ilyenek mondható Porter Vilmos Nagy-Aruháza a Szabadságtéren, ahol nemsoká jutányosan szerezhettek be a legtartósabb, rendkívül elegáns kézi gyártmányu cipők, hanem ahol a lábbelinek olyan a szabása, hogy az egészség szempontjából is ajánlatos azt megvenni. Minden vevő fénykép bont is kap, legyen a bevásárlás még oly csekély.

— Bálrendezőbizottságok figyelmébe. A mulatságokat aszerint ítélik meg, hogy milyen az erre szóló „meghívó”. A mulatságoknak ez kö-

lönösen emeli a fényét, és feltétlenül hangulatot csinál. Fontos kellék ilyen alkalmakkor még a táncrend is, melyet, mint tudjuk, a hölgyek kedves emlékül szoktak eltenni, sőt szobadiszül használnak. Figyelmeztetjük tehát mindazokat, akik meghívókat, avagy táncrendeket ohajtanak méltányos áron, és mégis igen csinosan készíttetni, forduljanak az Aradi Nyomda Résevény-Társasághoz.

— T. üzletfeleink szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-ter 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Jukker-asszonyok.

Arad, február 5.

„Férjes nőnek nemcsak erkölcsi, hanem házastársi kötelessége is főleg abban áll, hogy erkölcsös voltát és tiszta életét gyanuba ne keverje. Az a viselkedés tehát, melynek folytán hitvestársi hűsége kétes hírbe jutott és abban maradt is, házastársi kötelességsértést képez.”

A kir. Kuria ítélete.

Ezt mondta ki a legfelső magyar bíróság egy elbírálása elé került válópör kapcsán. A házasság felbontását a férj kérte azon a címen, hogy a felesége megcsalja az ő legjobbnak hitt barátjával. Az asszony esküdözött a bíróság előtt, hogy nem csalta meg az urát s csakugyan a bíróságok nem is vették bebizonyítottanak a házasságtörést, de azért a válást mégis kimondták, bűnösnek ítélvén az asszonyt azzal az erős és találó megokolással, mely e cikk megnyitójaként olvasható.

Erősnek és találónak mondtuk a Kuriának ezt a kijelentését; hozzátehetjük még azt, hogy nagyon helyén és nagyon idején való is. A bírói ítékezés sulyában mindig része van az általános áramlatoknak. Amikor például a lopások nagyon elszaporodnak, akkor a bírák a törvény kereteln belül szigorubban büntetik a tolvajt, mert akkor e büntetésnek egyszersmind az a célja, hogy elrettentse az illetőt büne megisméltéléséről s másokat e bűn elkövetéséről. Semmiféle kodex nem vette fel a kokettériát, mint olyat, amiért megtorlást kell gyakorolni. Ebben a biztonságban, sőt megtámadhatlanságban vígan burjánzott és burjánzik a kacérkodás, a flirt, a kokettéria a férjes asszonyok ama fajtája részéről, amelyik szereti, ha jukker-asszonyok mondják. Folyik a játék a tüzzel oly bátran, oly vakmerően, és oly közelről, hogy a láng már szinte perzseli az asszonyi hűséget, de — ó erre nagyon vigyáznak — el nem égeti.

Most pedig főlemeli legfőbb erkölcsvédő szavát a Kuria és megdönthetetlen ítéletével megbélyegzi a férjes nőknek ezt a viselkedését.

Hogy milyen is az a viselkedés? . . . Ki nem látott még modern szalonban, vagy elegáns bálteremben ragyogó uri nőket, amint férfiak valóságos udvara rajzik körülük. O nagyságának mindenkihez van egy jószágos szava, egy titkos kézszorítás, egy sejtelmes szempillantása, egy bizalmas hozzásimulása; beszédével, nézésével, egész viselkedésével minden rossz gondolat nélkül, pusztán hűságból, termékenyítően hintegeti el a jó reménységek magvait a férfiszivekben. Röpköd a tréfa, csendül a kacagás és közbe-közbe egy-egy bajszos arc egészen közel hajlik az asszony rózsás kis füléhez és szinte beleheli oda suttogó szavát, a mitől kigyulladnak a szem sugárai és az arc rózsái. A férj nézi, eleinte még bántja: vajjon mit suttog az ő asszonya mással? De mikor aztán látja, hogy ez a más nemcsak egy, ha-

Szeszüzet

— Február 5. —

Maj jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 112 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 2/0, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moszlék: 12-80—13— korona mmászásként

!!Végre valahára!!

egy 16

FOG-PASTA,

mely a fogak ápolása körül támasztott minden igényeket a legnagyobb mérvben kielégít.
Így kiáltottak föl mindazok, kik a legújabbban forgalomba hozott

DENTOLIN

fogpasztánkat megkísérlettek.

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

5% a magyar tanítónők „Otthona” javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése
ARADON.

REGÉNY-CSARNOK.

A gyanafalvai tiszteletes.

— Regény. —

Az Aradi Közlöny-nek írta:

Hevesi Jenő.

[12]

(Folytatás.)

Másnap, aig pitymallott, Bódi felköltötte az édesen szunyado leányt.

— Kelj föl, Bözsikém, ma nagy élvezetet szerzek neked

Erzsébet álmosan dörzsölgette szeméit, miközben felült ágyában.

— Élvezetet? S ilyen korán? Mi lehet az, bácsi?

— Ne kérdezd. Ez még titok. Meg akarlak vele lepni. Kelj föl s reggeli után öltözködj szaporán.

— Elmegyünk valahová? — kérdezte tágra nyílt szemekkel.

— Majd megtudod, csak siess. Vedd föl vasárnapi ruhádat, míg én befogok a szánkóba.

A leány örömben tapsolni kezdett.

— Ah, tudom már, be akar vinni Szegedre s az ígért selyemruhát veszi meg! . . . Jól van, aranyos bácsikám, rögtön készen leszek.

Jaj, be édes maga, bácsikám! Mit szól majd Baranyai a szép ruhámhoz? Vajjon letszem-e neki?

Negyedóra mulva a szán a kapu előtt állott. Erzsébet fűgőn felugrott az ülésre.

Annus néni könyező szemekkel intett neki bucsut.

A csörgők csengettek a toporzékoló lovakon, az ostor pattogott s a szánkó, mint a nyíl, repült tova a fagyos uton.

Nemsokára a leány észrevette, hogy nem Szeged felé, hanem más irányban mennek.

— Hová visz, Bódi bácsi? — kérdezte aggodalmasan.

— Körössyékhez, ahová ez előtt három hónappal akartál menni . . . Nemde, kellemes meglepetést szereztem, mi?

A leány elhalványulva kérdezte:

— Körössyékhez?

— Nos, igen; mit csodálkozol ezen? Nehány hétig ott maradsz, amint akarsz. Azért nem mondtam meg előbb, mert örömet akartam veled szerezni.

— Örömet? . . . De bácsikám, nem . . . nem tudok örülni. Hiszen ez borzasztó! Nem tudok elmenni.

— Vajjon miért?

— Nincs ruhám. Mindenem otthon maradt!

— Baj is az! Annus nénéd majd összeszedi, ami arra az időre kell. Pali bátyám meg

majd a héten utánad viszi. Ne bususlj, lelkem, nem szenvedsz szükségét semmiben!

Erzsébet nem felelt.

Az aggodalom elsötétítette előbb még piros arcát.

Bódi meglepetve tekintett rá.

— Tehát mégis igaza volt a tiszteletesnek? Avagy megtörtént már a baj? — mormogta magában.

Tovább haladtak a sikos uton.

Erzsébet komoran, szótlanul tekintett maga elé. Végre megszólalt:

— Miért nem mondta ezt nekem tegnap este? Mit szól majd hirtelen elutazásomhoz Baranyai ur?

— Mit akarsz, Böske? — kérdezte Bódi nyugodtan.

— Mit fog szólni hozzá, el sem bucsuztam tőle!

— Sohse bususlj e miatt. Majd megmagyarázok neki mindent.

— Annus néni nem tudja egyedül elvégezni a házi munkát, azután meg Baranyit is ápolnia kell . . . szót szívszorogva.

— Dehogyan nem! Egy hét mulva talpra fog állni s azután tovább megy egy házzal. Nem is tudtam, hogy nem jó szívvel még a Körössyékhez.

Haragos pir borította el a leány arcát.

— Azt nem mondom, de mégis csunya dolog volt így, szó nélkül eltvozni a háztól! Azt hiszem, ezt tegnap is megmondhatták volna nekem!

Bódi haragos pillantást vetett a duzzogó leányra.

— Visszaforodjak? Azt akarsz? Abból pedig nem lesz semmi! Értetted? — kiáltott reá mérgesen.

Azzal közéje csördített a lovaknak, a melyek örült gyorsassággal vonszolták tova a könnyű szánkót.

Erzsébet hátradől az ülésen. Köpenyébe burkolózott s hallgatott. Nem mert kikezdeni nagybátyjával.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felé érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.03
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.53
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.50
Erdély felé:		Erdély felé:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	5.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinig délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felé:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.54
Szeged felé:		Szeged felé:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felé:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebéről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebész szv. du.	5.20	Személyvonat este	6.54

Városi színház.

Bérlet 119. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1902. évi február hó 6-án.

A svihások.

Operette 2 felvonásban, előjátékkal. Szövegét írták: Lindau és Kren. Fordították: Feld Aurél és Mérei Adolf. Zenéjét szerzette: Ziehrer.

SZEMÉLYEK:

Gilka Adolár Polgár S. Roland . . . Boda Ferenc.
Mimi, táncosnő Mányai A. Wondracsek . . . Giréth K.
Blitz Fri z . . . Rubos A. Rodenstein . . . Haidt Margit.
Berta, neje . . . Felhő Rózs. Muggenheim . . . Komlósy I.
Vendéglős . . . Palóczy Pál. Malter Prém . . . Nemes S.
Anna, leánya Vidor Laura. Kampel . . . Arkossy V.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.*

ERDÉLYI GYULA

új-aradi kereskedő

POPOVICS KATICA

urnöt

február hó 5 én eljegyezte.

SUGÁR JÓZSEF

uri ruha-készítési műterme.

Színház-épület. ARAD Atzél Péter-utca.

Városi és megyei telefon: 395.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérd közönség szives tudomására adni, hogy költségeket nem kímélve, a legnagyobb áldozatok árán sikerült uri szabó műtermembe szabásznak

Marencsák Ferencz urat

megnyernem, ki a drezdai szabászati akadémia elvégzése és több ottani előkelő cégnél szerzett gazdag gyakorlata után Budapest legelőkelőbb férfi szabó műtermeiben — legutóbb Leitersdorfer D. és fia (Korona herceg utca), továbbá Csonka Sándor (Andrássy-u.) országos hírnévnek örvendő szabó cégeknél — számos éven át mint első szabósz működött.

Marencsák ur kiváló szakismerete, a fővárosban is előnyösen ismert finom izlése és elegáns szabása, valamint bő tapasztalatai lehetővé fogják tenni, hogy a versenyt a legelső budapesti és bécsi cégekkel az eddiginél is sikeresebben felvehessem.

Együttal bátorkodom mélyen tisztelt vevőim b. figyelmét a tavaszi idény közeledtével legfinomabb angol és hazai szövetekkel dusan felszerelt raktáramra is felhívni, kérve, hogy nagyrabecsült bizalmukkal a jövőben is minél gyakrabban megtiszteljék sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel:

Sugár József,

uri szabó.

Arad, színház-épület.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönséggel tisztelettel tudatni, hogy

Aradon, Tökölly-tér 7. sz. alatt

ruhaszabászati és varrási műtermemben a legfinomabb, mint egyszerű házi ruhákat is jutányos, a legfinomabb igényeknek megfelelőleg készíték.

Egyben tudatom, hogy január 15-től kezdve csakis uri leányok részére külön varróteremben

varrási és szabászati iskolát

nyitottam, ahol 3 havi időtartam alatt a kellő jártasság elsajátításáért kezeskedem.

Tanulási-díj 3 havi időtartamra 60 korona.

Tisztelettel

Vuk Lukréczia,

női szabónő.

FEJÉR GYULA

fűszer-, csemege-, tea-, rum- és ásványvíz kereskedése, József főherceg ő csász. és kir. fensége udvari szállítója

Templom-utca 1. sz. Aradon,
a Fehér kutyához.

Fiók-üzlet: József főherceg-ut 12. sz.

a legelősebb bevásárlási forrás, mindenkor friss és jó árak. Gyors és pontos kiszolgálás.

Készpénzfizetésnél 20% pénztári jutalék.
Városi és megyei telefon szám 71.

TELEFON 438.

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz vagy átcsereél:

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA,

Minorita-palota.

Legelősebb bevásárlási forrás!

15—1902. I. szám.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter ur ő exczellentiájának 1901. évi december hó 28-án kelt 6264. számú rendeletével a Nagy-Kamarás községben építendő iskola-épület felépítési munkálatait 33064 korona 39 fillér összeg erejéig engedélyezte.

Ezen föld-, kőmives- és elhelyező-, kőfaragó-, ács-, tetőfedő-, vas-, bádógos-, asztalos-, lakatos-, mázó- és üveges-és kárpitós-munka kivitelének biztosítása céljából az 1902. évi február hó 28-ik napjának délelőtt 10 órájára az aradi kir. állam-építészeti hivatal helyiségében (Nagy-körut 6. sz. I. emelet) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlatokat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő, az aradi m. kir. adóhivatalnál letett és a földmívelésügyi miniszteri tárczanaplóban elkönyvelt bánatpénznek letételét igazoló nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők

Aradon, 1902. évi február hó 1-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Keller,

kir. főmérnök

Feltűnést keltő nyilatkozat!*Kedves Hajós ur!*

Ma, midőn oly sok ismeretes tyukszemirtő szer daczára, legtöbbször ki-irathatatlannak tartják a tyukszemet, már nem is igen ajánlanak nyugodt lélekkel tyukszemirtő szert, ha csak nem ismerik az „ANAGALLINT“, a mit egy szerencsés pillanatban ön talált fel, kedves Hajós ur.

E bámulatos szernek köszönhetem, hogy sok másfajta drága szerek sikertelen használata után, a 8—10 éves tyukszemektől teljesen megszabadultam.

A tyukszemirtő szerek helyett most már örömmel ragadom meg a tollat, hogy gratuláljak figyelmet érdemlő találmányához és köszönetemet fejezzem ki önnek, hogy megszabadított a gyötrő tyukszemektől.

Arad, 1901. év november hó 7-én.

Tisztelője

Ritt Gyula.

Tyukszem, szemölcs és bármilyen bőrkeményedést bámulatos rövid idő alatt elpusztít a:

Hajós-féle **ANAGALLIN.** Ára 35 kr.

Fagybalzsam,

kipróbált kitűnő szer fagyás, valamint a fagyás által okozott kellemetlen bőrvizkedés ellen. Két, három nap alatt legbiztosabban gyógyít s minden fagyási büttyköt sikeresen eltávolít. Egy üveg teljesen elegendő. Ára 35 krajczár.

Kaphatók egyedül a feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

494—1902.

A borosjenői járás főszolgabirajától.

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegye borosjenői járáshoz tartozó Csermő nagyközségben elhalálozás folytán megüresedett jegyzői állásra az 1886. évi XXII. tcz. 82. §-a értelmében ezennel pályázatot nyitok és a választás megtartásának határidejéül február hó 22-ik napjának d. e. 10 óráját Csermő község-házához kitűzöm.

Mindazok, kik ezen II-od osztályu javadalmazással rendszerezített jegyzői állást elnyerni óhajtják, az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ban előirt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat legkésőbb február hó 20-ik napjának d. u. 5 óráig hozzám nyujtsák be.

Borosjenő, 1902. február hó 2.

Borsos Géza,

főszolgabíró.

289

A női szépség emelésére, tökéletesítésére s fenntartására a legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegy-fizta és zsírmertés készítmény a

Margit-Créme.

Rövid idő alatt színtelen szepket, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesszer) és minden más bőrbajot. Kieqimítja a ráncokat és himióhelyeket, még koros egyéneknek is úde bájos arczszínt kölcsönöz.

Hamisításoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamisítások, melyek a lehetőleg hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyémek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményem a méltóságú m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel látattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Felőseget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalok.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegy-kísérleti állomás vizsgálatai bizonyítják, higgyant, ólomot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy l frt. szappan 35 kr., puder 60 kr., arcvíz 50 kr., fogszappan 50 krajczár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem tölletnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon. 2

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak.

Kapható minden gyógyszertárban és illatszerekkereskedésben.

CSECSEMŐK TÁPLÁLÁSÁRA

az eddig ismert módok közül legjobb, legmegfelelőbb

a sterilizált tehén tej,

a mely szakértelemmel higgítva és jól sterilizálva az anyatejével egyenértékűnek bizonyult.

Ilyen tejet készít alulírott intézet és azt oly alakban hozza forgalomba, hogy a szülőknél nagyon csekély fáradságába és költségebe kerül gyermeküknek biztos felnevelése.

Előírásokat, illetve az utasításokat pontosan betartva, ki van zárva a gyermeknek minden a tápanyagoktól származható betegsége.

Tájékoztatóul arra, hogy a Sterilizált gyermektej már eddig is mennyire bevált, közöleteszük az ide mellékelt nyilatkozatokat:

Hálás elismeréssel adozom önöknek, megbecsülhetetlen sterilizált-tej készítményükért. Kis babám a mióta csak a világon van, tehát fél éve csak is azt kapja, s jószágáról egész mondakör támadt. S nemcsak kinevelése vasegészséges, hanem olyan vasegészségű is, hogy bár a gyógyszertártól csak e y ajtó választja el, orvosságot még nem kapott soha.

Nem mulaszthatom el, hogy steril gyermektejüket jó-ágánál, olesóságánál és könnyen kezelhetőségénél fogva minden szülőnek legőszintebben ne ajánljau.

Kitűnő tisztelővel *Tóbor Gyula*, gyógyszerész, Arad-Gáj.

Az önök által szállított sterilizált gyermektejet kis fiam 14 napos korától a mai napig élvezte és ezennel is élvezni fogja. Nem mulaszthatom el, hogy önöknek készítményükért köszönetemet ne nyilvánítsam údvös egészségügyi intézményükért.

A midőn ezt teszem, tudomásukra hozom azt is, hogy gyermekemet először és jobban felnevelni, mással nem lettem volna képes.

Gyermekek teljesen egészséges és nagyon szépen fejlődik.

Tisztelővel *Tabakovits Emil*, építész.**Dr. Singer János orvos és Rozvány György**

gyógyszerész

292

sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete

Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronában körül és 20 szó-
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kia hirdetések előre fizetendők. Fr.

tesítéseket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való bá-
lyeg melléklendő. Telefon értesítéssel
nem ad a kiadóhivatal.

VAJDA BENŐ

fogorvos

Aradon.

Készít rágásra teljesen használható

HÚFOGAKAT,

foganként 2 értéket.

Fogak plombirozása feltűnően olcsón, jótállás
mellett. 163

Fájdalom nélküli foghúzás 1 forint.

Eladó lakóház,

kényelmes családi lakással, fürdő-
szobával, parkozott udvarral élénk
forgalmu utcán. Feltételek kedve-
zők, ár jutányos. Cím a kiadó-
hivatalban. 253

Nyelvoktatás.

Aulított a legalaposabb francia,
angol és német nyelvoktatást ad sa-
ját czélszerű tanrendszere alapján.
Évek hosszú során Ft Franciaor-
szágban, valamint Angliában tar-
tózkodott. Fentemlitett nyelvekhol
fordításokat is elvállal. Lenauél
Milien nyelvtanár és fordító. — Je-
lentkezhetni napon a 12—2 óra kö-
zött lakásán, Bem utca 1/a. sz. 297

Kiadó egész ház.

Révai-utca 13-ik szám alatti ház
5 szoba és hozzá tartozóval, továbbá
nagy magtár, borpince, istálló
négy lóra, hintó szin kiadó. Bővebb
felvilágosítást ad a háztulajdonos
Kralicz Béla. Nagy Sándor-utca
9. sz. 268

Használjuk fel a kedvező alkalmat!

VARGA JÓZSEF

butor- és épület-asztalos üzlete

Arad, Kápolna-utca 8. sz.

Tultermelés miatt minden elfogadható
ár mellett ajánlom 1700

kész háló- és ebédlő-szoba butoraimat
és olyanokra megrendelést jutányos ár
mellett készséggel elfogadok.

Építész és építető uraknak ajánlom
kitűnő anyagból készült épület-asztalos
munkáimat és parkettáimat Pénztézetek
és ügyvedeknek ajánlkozom irodai beren-
dezésekre, továbbá készítek portálokat és
boltberendezéseket kereskedők részére.

Jutányos árak!

Segédjegyző,

oklevél, kitűnő bizonyítványok-
kal rendelkező 31 éves, mun-
kabíró, nős, szakképzett egyén
- jövő hó 1., esetleg 15-től

állást keres.

Yost írógépkészítésben tőkél-
letes, ott, hol írógéppel dolgoz-
hat, 2 munkaerőt pótol. Meg-
felelő dotálásnál az írógépet
maga beszerzi. Cím a kiadó-
ban. 288

Gurahonczy portlandcementet,

egyedüli magyar gyártmány, mely a
magyar mérnök- és építész-egylet ál-
tal megszabott normáitakat úgy a hu-
zás, mint a nyomás elleni szilárdságra
nézve 60—70 százalékkal felülmúlja.
Rendkívül finom őrlésben. Lassan vagy
gyorsan kötő minőségben kapható.
Ugyancsak szállítunk portlandcement-
ből készült horvált tetőcserepet, me-
lyek az agyagcserepnél szilárdabbak,
jobban fednek, sulyoknál fogva köny-
nyebb fedélszéket és ritkább léczelést
igényelnek.

Aradi és csanádi egyesült vasutak.

Szabadság-tér II. sz. a.

azonnal

vagy május elsejétől

kiadó.

egy első emeleti

utcai lakás

4 szoba, konyha és hozzátar-
tozóval. 287

Május elsejétől kiadó
egy II-ik emeleti

utcai lakás

3 szoba, konyha stb.

Bővebbet a házmesternél.

Rozsnyay-féle

chinin czukorka, chinin csokoládé

patykoszorozott készítmény.

gyermeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő siker-
rel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi,
ha a csomagoló papiroson Rozsnyay Mátyás névalírása
olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a
szoba levegőjének felfris-
sítésére és tisztítására

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Collodium.

Kitűnő, minden más szert
felülmuló hatású tyukszem
és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek
segélyével pár perc alatt zamatos, finom
likőrt készíthetünk.

Barack
Anizette
Benedictine

Cacao blanc
Chartreuse
Curacao

Cseresznye
Marasquino
Kávé

Császárkörte
Vanília
Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszer-tárában

Aradon, Szabadság-tér.

Távbenzélő 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyára-
nak arad-csanádi kizárólagos képviselője

Aradon, Vörösmarty-utca I. sz.

Kívánatra küld 1580

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Koresma és Depót helyiség Csermő

főterének legélénkebb helyén

azonnal

KIADÓ,

esetleg biztosíték mellett

elszámolásra is átadandó.

Bővebbet Holländer Sámuel-
nél Csermőn. 262

ELADÓ

100 hold á 1100 □-öl kitűnő
minőségű

szántó-föld

lőkősházi vasuti állomás mel-
lett, Purgly János és gróf Zse-
lénzky urak szomszédságában.

További felvilágosítás besze-
rezhető **Nikolits Döme** ügy-
védnél, Aradon. 284

Kiadó

garcon lakás.

Az aradi Ipar- és Népbank Has-
szinger-utcai épületében.

I utcai

2 szobából álló földszintes

garcon lakás

butorozva, vagy butor nélkül

azonnal kiadó.

Bővebbet az Aradi Ipar- és Nép-
bank főpénztáránál. 290

Telefon 322.

Szöllőbirtokosok

figyelmébe!

Teljesen száraz,

hasított 285

tölgyfa karók

5, 6 és 7 láb hosszúságban a leg-
jutányosabb árban kaphatók

Klein B. Vilmos

Arad, Petőfi-utca I. szám.

Lakások kiadók!

Boros Béni-tér (Fő-ut 15. sz.)

házban

egy erkélyes elsőemeleti és két
másod emeleti

nagyobb lakás

vizvezetékekkel,

ugyszintén egy

üzlethelyiség

folyó évi május 1-től esetleg
előbb is

kiadók.

Bővebbet ugyanott Dengl La-
jos urnál, hol 266

3 db díszes villamos

Csillár

is jutányosan eladó.